ОБЛАСТНОЙ ПАРТИЙНА КОНФЕРЕНЦИИН ДЕЛЕГАДУУДТА АМАР МЭНДЭ!

Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНУУДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабрийн 21-hээ гарана | № 12 (15635) | 1981 оной январиин 15, четверг | Сэн 2 мүнгэн.

Мүнөөдэр ОБЛАСТНОЙ XXXI ПАРТИЙНА КОНФЕРЕНЦИ хүдэлмэреэ эхилхэнь

ПАРТИИН ХҮТЭЛБЭРЕЭР, ХҮГЖЭЛТЫН ЗАМААР

Мүнөөдэр оперо болон баледэй академическэ театр соо Буряад оронной коммунистнуудай эгээл дээдын хуралдаан — областной XXXI партийна конференци хүдэлмэреэ эхилхэнь.

Тус конференциин гайхамшагта үе сагта боложо байһаниинь хүн бүхэндэ мэдээжэ. Нэн түрүүн, КПСС-эй XXVI съездын бэлэдхэлэй үүсхэлһэн политическэ ба ажалай ехэ дэбжэлтын үедэ үнгэрхэнь ха юм. «1981—1985 онуудта, мүн 1990 он хүрэтэрхи үедэ СССР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүд» тухай КПСС-эй ЦК-гай проектые совет арад баяр баясхалантайгаар угтажа абаад, шэнжэлэн үзэжэ, зүбшэн хэлсэжэ байнхай. Алдар солото совет хүнүүд арбадахи табан жэлээ амжалтатайгаар түгэсхөөд, ээлжээтэ табан жэлээ эршэ түгэсөөр эхилээд байна.

Иимэ онсо илгаатай үедэ боложо байһаа партийна конференци дээрэ КПСС-эй XXV съездын, һүүлээрнь болоһон партиин ЦК-гай, илангаяа июниин болон октябриин (1980 он) Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдэй хэр дүүргэгдэжэ, республикын экономико болон соёл болборолой саашадаа хэр хүгжэжэ байһан тухай үргэн ехэ хөөрэлдөөнэй болохо байһаниинь ойлгосотой.

Энэ талаар конференциин делегадуудай урма баяртайгаар элидхэхэ юумэн олон байха.

Республикымнай экономико һүүлэй жэлнүүдтэ хурдан түргэнөөр хүгжөө, промышленна шэнэ шэнэ предприятинууд баригдаа.

Партийна организацинуудай, бүхыдөө хүдэлмэриһэн ангиин хүсэл оролдолтоор промышленна продукци гаргалга нилээд дээшэлжэ, табан жэл соо продукци худалдаха түсэбөө республикамнай 101,5 процент дүүргээ. Түсэбһөө гадуур 52 миллион түхэригэй продукци гаргагдаһан байна.

Түрүү предприятинуудай тоо олошороо. Тэдэнэй дундаһаа түсэбтэ табан жэлэйнгээ даабаринуудые болзорһоонь холо урид дүүргэһэн «Теплоприбор», судна бүтээлгын, Тимлюйн цементын, прибор бүтээлгын, авиационно, Шэнэ-Бэрээнэй авто-заһабарилгын заводууд, нарин сэмбын комбинат, оёдолой «Туяана» нэгэдэл гэхэ мэтэ предприятинуудые нэн түрүүн омогорхон дурдалтай.

Промышленна предприятинууд хэдэн зуугаад шэнэ түхэлэй продукци гаргадаг болобо. 167 түхэлэй продукцида гүрэнэй Шанарай тэмдэг олгогдоһон юм.

Эдэ жэлнүүдтэ электрын элшэ хүсэ, цемент, сонхын шэл, нооһон бүд, оньһон приборнууд, электродвигательнүүд, тэжээл бэлдэхэ машина болон бусад промышленна продукцинуудые гаргалга илангаяа ехээр ургаа.

Капитальна барилга үнгэрһэн үе соо республикын партийна зургаануудай гол анхаралда байжа, бага бэшэ амжалтануудые түйлаһан байна. Гусиноозёрскын ГРЭС-эй түрүүшын ээлжээн, Холбоолжоной шулуу нүүрһэнэй уурхай, «Бурятферммаш» завод, хабтагар шифер гаргаха томо цех, ханын материалнуудай Загорскын завод, трикотаж хубсаһанай фабрика, Шулуутын ба Харанхын холимог тэжээлэй заводууд, 62 мянган бодо малай, 60 мянган гахайн, 330 мянган хонишой, 576 мянган шубуунай комплекснууд баригдажа, ашаглалтада тушаагдаа. Социально-соёлой барилганууд ехээр бодхоогдобо. 1,6 миллион дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүд баригдаа.

Манай үе сагай гайхамшагта барилга — Байгал-Амарай түмэр замай барилга эршэ түгэсөөр үргэлжэлүүлэгдээ. Республикымнай газар дээрэ 150 километрэй зайда түмэр зам баригдажа, түрүүшын поезд Кичерэ станци хүрэбэ. 8.5 километр тоннель, 9 километр транспортно-дренажна штольни бэлэн болгогдоо. Энэ асари ехэ барилга хэгшэдэй баатаршалгата ажалаар омогорхохол ёһоороо омогорхонобди.

Үнгэрһэн жэлнүүдэй хүдөө ажахыда айхабтар таарамжагүй байһаниинь эли һаб даа. Хэдэн жэлдэ удаа дараалан болоһон ган гасуур үзэгдөөгүй ехэ бэрхэшээлнүүдые ушарнуулаа. Тиигэбшье хүдөөгэй ажалшадай, нэн түрүүн коммунистнуудай үсэд нэтэрүү, шэн зоригто ажалаар ехэ юумэн хэгдээ. Эндэ парти болон гүрэн түрын сэгнэшэгүй ехэ туһаламжые онсо тэмдэглэлтэй. Эдэ бүгэдын ашаар арбадахи табан жэлэй үедэ, урдахи табан жэлэйхитэй жэшээлхэдэ, мяха абалга 3,7 процентээр, һү—8,6, нооһо—6, үндэгэ—46 процентээр ургаһан байна.

Иимэ бэрхэшээл, түбэгтэй үедэшье амжалтатай һайнаар хүдэлһэн коллективүүд республика доторнай олон.

Эдэ жэлнүүдтэ хүдөө ажахын материально-техническэ үндэһэ һууринь бэхижээ. Электрын элшэ хүсөөр, машина болон техникээр хангалга улам хүгжөө.

Экономикоёо саашадань хүгжөөһэнэй ашаар хүн зоной материальна болон соёлой хэм хэмжээн дээшэлээ.

КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, республикын партийна комитедүүд болон организацинууд коммунистнуудай түрүү үүргые дээшэлүүлхэ, партиин зэргэнүүдые бэхижүүлхэ, эхин эмхинүүдэй дайшалхы шадабарине нарижуулха, партийна хүтэлбэриин онол аргануудые һайжаруулха талаар аша үрэтэй хүдэлмэри ябуулһан байна.

48 мянганһаа дээшэ коммунистнуудые нэгэдүүлһэн манай областной партийна организаци — КПСС-эй дайшалхы отрядуудай нэгэн — хэзээ хэзээнэйхиһээ нягта эмхидхэлтэй, бата нэгэдэлтэй, зоригжол түгэс түрэл партиингаа XXVI съездые угтажа байнхай.

Тоосоото үе соо партийна организацинууд «Үзэл сурталай, политическэ хүмүүжүүлгын хүдэлмэрине саашадань һайжаруулха тухай» КПСС-эй ЦК-гай мэдээжэ тогтоолые хэрэг дээрэнь бэелүүлхэ талаар нилээд ехэшье, аша үрэтэйшье хүдэлмэри ябуулаа. 45 мянганһаа дээшэ коммунистнууд болон партийнабэшэ хүнүүд политическэ болон экономическа һургуулинуудта һурана. 600-гаад агитколлективүүд хүн зоной дунда нитэ-политическэ ба ойлгууламжын хүдэлмэри үргэн дэлисэтэйгээр ябуулдаг гээшэ.

Ушар нимэһээ республикымнай арадай ажахын, соёл болбосоролой, ажалшадай хэрэглэмжые хангадаг бүхы һалбаринуудта һайшаалтай хубилалтанууд болоо, шэнэ амжалтанууд түйлагдаа гэжэ хэлэхэ дүүрэн үндэһэ баримтатай гээшэбди.

Гэбэшье манай хамтын ажал хүдэлмэридэ үшөөл бага бэшэ дутуу дунданууд, шиидхэгдээгүй асуудалнууд дайралдаһаар. Нэн түрүүн, үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ, хүдэлмэриин шанар һайжаруулха талаар бии байгаа бүхы арга боломжонууд гүйсэд ашаглагдаагүй гэжэ сэхэ хэлэлтэй. Промышленна үйлэдбэри хүгжөөхэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэб хараалагдаһандаа хүрөөгүй, олохон предприятинууд гээгдэлдэ ороһон байна.

Хүдөө ажахыда газар тариалангай ба сабшалангай үрэжэл һайжаруулха, малай түл түрэсые олон болгохо, гарза хоролто усадхаха, бүхыдөө мал ажалай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ; тэжээлэй найдамтай бааза байгуулха талаар нилээд ехэ юумэ хэхэ, эрид шууд хубилалта түйлаха ёһотойбди.

Эдээн тухай үнгэрһэн тоосоото һунгалтын партийна суглаанууд болон конференцинүүд дээрэ залан сэхэ, шүүмжэлхы ёһоор хэлэгдэһэн, тэдэниие усадхаха хэмжээнүүд тодорхойлогдоһон байна.

Областной партийна конференци дээрэ «1981—1985 онуудта, мүн 1990 он хүрэтэрхи үедэ СССР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүд» тухай КПСС-эй ЦК-гай проектын зүбшэн хэлсэгдэхэ байһаниинь онсо ехэ удха шанартай. «Гол шэглэлнүүд» дотор манай Буряад ороной үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые хүгжөөхэ тухай сэхэ хэлэгдэһэн байна бшуу. Гусиноозерскын ГРЭС-эй хоёрдохи ээлжээ бариха, Озерно комбинадай барилгын бэлэдхэл хэхэ, БАМ барижа дүүргэхэ, Байгал шадарай баялигуудые гамтай зүбөөр хэрэглэхэ тухай тэндэ эли тодоор бэшэгдэнхэй.

Эдэ үдэрнүүдтэ ехэ баяртай мэдээсэл оробо. Юуб гэхэдэ, КПСС-эй ЦК болон СССР-эй Министрнүүдэй Совет «1981—1985 онуудта, мүн 1990 он хүрэтэрхи үедэ Буряадай АССР-эй үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые саашадань комплексноор хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» тусхай тогтоол баталан абаба. Парти болон гүрэн түрын энэ анхарал оролдолго республикымнай ажалшадай зүрхэ сэдьхэлые баяраар халяана.

Эдэ бүгэдые хараада абахада, үргэн Буряад орон доторнай арбан нэгэдэхи табан жэлдэ, илангаяа 1981 ондо айхабтар ехэ хүдэлмэри хэгдэхээр хараалагдана гээшэ. Тиимэһээ эхилээд байһан табан жэлэй асари ехэ зорилгонуудые сүм бэелүүлхэ арга боломжонууд, онол арганууд тухай конференциин делегадуудай залан сэхэ хөөрэлдэхэ байһаниинь дамжаггүй.

КПСС-эй XXVI съездые шэнэ амжалтануудаар угтахын, 1981 оной түсэбтэ даабаринуудые үлүүлэн дүүргэхын түлөө үргэн дэлисэтэй социалис мүрысөө эрхилхэ, ажалшадай эдэбхи үүсхэл хүгжөөхэ, ажалша коллективүүдэй хүсэ шадал, дүй дүршэл гүйсэд дүүрэн элсүүлхэ гээшэ партийна организаци бүхэнэй, коммунист бүхэнэй нэрэ хүндын хэрэг мүн болоно.

«Үнгэрһэн жэлнүүдтэ бидэ коммунис байгуулалтын үнэтэ дүй дүршэлтэй болообди. Хото городто гү, али хүдөө нютагуудташье байг — манай хүдэлмэридэ бии байгаа бүхы һайн юумэндэ гамтайгаар хандаха зэргэтэйбди. Гэхэтэй хамта ажахы эрхилэлгэдэ, мүн партийна хүдэлмэридэшье ушардаг дутуу дундануудые шүүмжэлхы ёһоор хараха хэрэгтэй», — гэжэ нүхэр Леонид Ильич Брежнев КПСС-эй ЦК-гай июниин (1980 он) Пленум дээрэ заагаа бэлэй.

Манай областной XXXI партийна конференциин делегадуудай энэ гүнзэгы удхатай заабарине хүдэлмэриингөө хүтэлбэри болгожо, партиин хүтэлбэреэр, хүгжэлтын замаар улам саашаа дабшаха гол зорилгонуудаа хараалха байһаниинь лабтай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: областной партийна конференциин делегадууд (зүүн гарһаа) — Хилганын колхозой парткомой секретарь Ю. Б. Гармаев (Баргажан), Багдаринай дунда һургуулиин багша Д. П. Миронова (Баунт), Шитханай совхозой бригадир А. Я. Чирков (Баргажан), «Амалатский» совхозой үхэршэн О. Ц. Осоров (Баунт), БАМ-ай Буряадай участогай 12-дохи тоннельнэ отрядай бригадир В. Р. Толстоухов, Харацайн совхозой директор Б. С. Очиров (Захаамин).

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

КПСС-эй XXVI СЪЕЗДЫЕ УГТУУЛАН

АЛХАМ АЛХАМААР

«Запбамстроймеханизаци» трестын оньһожоруулагдамал 135-дахи колонниин хүдэлмэришэд БАМ-ай барилгада тон эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Эрхүүгэй, Буряадай участогуд дээрэ түмэр замай далан барилсажа, олон мянган кубометр хайр шоройе, шулуу зөөгөө. Байгалай эрьеэр Кичерэ станци хүрэтэр түмэр замай далан барилсаһан байха юм. Трактор, машинануудаа экскаватор болон бульдозернуудаа шадамар бэрхээр ашаглажа, даабаряа ходо үлүүлэн дүүргэнэ.

Тус коллектив үнгэрһэн жэлэй түсэбһөө гадуур 300 мянган кубометр хайр шорой зөөһэн байха юм. Нижнеангарск-II станциһаа Кичерэ станци хүрэтэр 11 километр түмэр замай далан бэлдэжэ, эрхим сэгнэлтэтэйгээр ашаглалгада тушаагаа бэлэй. Эдэнэрэй үдэр һүниие илгангүй, һалхи шуурганһаа айнгүйгөөр ажаллаһан дээрэһээ шэнэ жэлэй урдахана ашаанай поезд Кичерэ станци хүрэжэ ерээ һэн. Энэ түрүү коллектив арга боломжонуудаа һайса хаража үзөөд, 1981 оной түрүүшын хоёр һарын даабарие болзорһоонь урид февралиин 20-до дүүргэжэ, КПСС-эй XXVI съездые ажалай шэнэ амжалтаар угтаха зорилготойгоор хүдэлнэ. Эдэнэр заал һаа, үгэдөө хүрэхэ байха. Мүнөө тус коллектив Кичерэһээ зүүлжээ Ангой, Анамакит участогуудта түмэр замай далан бэлдэжэ байна. Үдэр, һүнигүй хайр шорой зөөжэ далан барина.

КПСС-эй Центральна Комитедэй июниин (1980 он) Пленум дээрэ абтаһан партиин XXVI съездые зарлаха тухай шиидхэбэрие 135-дахи колонниин коллектив урма баяртайгаар угтаһан байна. Эндэхи хүдэлмэришэд хамтынгаа суглаан дээрэ КПСС-эй XXVI съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай шиидхэбэри нэгэн дуугаар абаа һэн. Тиигэжэ тэдэнэр үндэр социалис уялгануудые абаад, үсэд шангаар ажаллажа, нёдондо түмэр замай далан бэлдэхэ талаар түсэб болзорһоонь урид дүүргэжэ шадаа.

К. ЖАМЬЯНОВ.

ГАБШАГАЙШУУЛ ЭРХИМЛЭНЭ

СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ «Теплоприбор» заводой коллектив үнгэрэгшэ табан жэлэйнгээ түсэбые 1980 оной ноябриин 19-дэ дүүргээ һэн. Энэ заводто бүтээгдэһэн продукци Эхэ оронноймнай олон городуудта, мүн дэлхэйн жараад оронуудта эльгээгдэдэг юм.

Коммунис партиин XXVI съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөн заводой хүдэлмэришэдэй эдэбхи үүсхэл, урма зориг улам бадарганхай. Коллективэй гэшүүд «КПСС-эй XXVI съездэ — габшагай ажалай 26 недели» гэһэн уряа доро мүрысэжэ, ажалдаа эрхим үрэ дүнгүүдые түйлана.

Үнгэрһэн 22 декадын дүнгөөр Юрий Георгиевич Ильковой хүтэлбэрилдэг 27-дохи цехэй коллектив эрхимлэжэ ябана. Тэдэнэр үнгэрһэн декадануудай үедэ 8 дахин илажа гараа. Тиихэдэ Юрий Анатольевич Лобашовой даадаг заһабарилгын-механическа участогай коллектив хамһабариин цехүүд хоорондын социалис мүрысөөндэ эрхимлээ. Мастерска участогуудай дундаһаа гальваническа цехэй Любовь Михайловна Пшеничниковагай ударидадаг коллектив түрүүлжэ ябана.

Партиин ээлжээтэ съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүнгүүд эндэ үдэр бүри согсологдоно. Тиимэһээ заводой хүдэлмэришэд коллективэйнгээ ажал хэрэг тухай һайн мэдэхэ. Үнгэрһэн арбан хоног соо Александр Карасевич Ахадовай хүтэлбэрилдэг заһабарилга-барилгын участогай коллектив социалис мүрысөөндэ илажа гараба. Тэдэнэр үнгэрһэн хугасаада түсэбөө 102,7 процент дүүргэһэн байна. Тиихэдэ Леонид Алексеевич Глебовэй даадаг мастерска участогай, Петр Михайлович Меркушевэй хүтэлбэрилдэг бригадын коллективүүд мүн лэ эрхимлэгшэдэй тоодо оролсоно.

Эдэ үдэрнүүдтэ социалис мүрысөөнэй тугые дээрэ үргэжэ ябаһан Александр Ахадовай хүтэлбэрилдэг заһабарилга-барилгын участогай, Зоя Гнеушевагай даадаг мастерска участогай, Владимир Култаевай ударидадаг бригадын коллективүүд шэн зоригто ажалайнгаа амжалтые Буряадай областной XXXI партийна конференцидэ зорюулна.

Д. МУНКУЕВ.

ҮҮСХЭЛШЭД АМЖАЛТАТАЙ

Арбадахи табан жэлдэ Хамниин совхозой һү һаалиин фермэнүүдэй коллективүүд амжалтатай һайнаар ажаллажа гараба. Гүрэндэ һү худалдаха табан жэлэйнгээ түсэбые декабриин эхиндэ дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 800 центнер һү тоһоной заводто эльгээгээ.

Тэрэшэлэн гүрэндэ һү худалдаха арбадахи табан жэлэй түгэсхэхы жэлэйнгээшье түсэбые мүн лэ үлүүлэн дүүргээ. Олон түрүү һаалишад арбадахи табан жэлэйнгээ даабари болзорһоонь холо урид бэелүүлһэн байха юм. Эдэмнай хэд бэ гэбэл, һаалишад М. Т. Долгоров, В. Ш. Бадмажапова, Х. Л. Цыренова, Р. Ц. Батуева болон бусад болоно.

Тус совхозой түбэй һү һаалиин фермын коллектив КПСС-эй XXVI съездые нэрэтэй солотойгоор угтаха гэһэн үүсхэл район соогоо гаргажа, дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абаа юм. Тэдэнэр съездын нээгдэхэ үдэр болотор байгша оной хоёр һарын түсэб дүүргэхээр шиидэнхэй.

Г. ОЧИРОВ.

Захаамин.

ШЭНЭ АМЖАЛТАДА ЗОРИГЖОНХОЙ

КПСС-эй XXVI съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ оролсоһон Улаан-Үдын районой «Искра» колхозой Надеинэй һүнэй комплексын оператор-һаалишад эдэ үдэрнүүдтэ эршэмтэйгээр ажаллаба. Ушарынь хадаа эдэнэр гансашье түрэл колхозойнгоо правлениин түрүүлэгшэ Л. С. Трифоновэй областной партийна конференцидэ делегадаар һунгагдажа, хүдэлмэридэнь хабаадалсаха болоһондо бэшэ, мүн хэһэн ажалайнгаа эрхим илалтануудые өөрынгөө хүтэлбэрилэгшөөр дамжуулан, тус конференциин бүхы делегадуудта сонособхысынь найдажа байгаа ха юм.

Дурсагдагша комплексын бүхы 16 һаалишад-операторнууд үнгэрһэн жэлдэ хараалагдаһан түсэбөө сүм бэелүүлээ. Түрүүшүүл болохо Марьяна Семеновна Калмыкова энэ хугасаа соо үнеэн бүриһөө 2041 килограмм, Валентина Алексеевна Павлова 1781 килограмм һү абажа, мүрысөөндэ эрхимлэһэн байна.

Эдэ үдэрнүүдтэ комплексын һаалишад шэнэ табан жэлэй түрүүшын һарада хараалһан зорилгоёо сүм бэелүүлхын түлөө улам оролдосотойгоор ажаллана.

Г. ФИЛАТОВ, парткомой секретарь.

АЖАЛААРАА ЭХЭ ОРОНОЙНГОО АЛДАР СОЛЫЕ АРЬБАДХАЯ

КПСС-эй XXVI съездын хүндэлэлдэ социалис мүрысөөн улам эршэдэжэ байна. Промышленностиин, хүдөө ажахын предприятинуудай, эрдэм, соёлой эмхи зургаануудай коллективүүд коммунистнуудай дээдэ хуралдаае ажалай бэлэгүүдээр угтахые бэлдэжэ байна. Съездын урда тээхи габшагай вахтада жагсаад, эдэнэй шэн габьяатайгаар ажаллажа байһан тухай ТАСС-ай корреспондентнүүд нигэжэ мэдээсэнэ:

Ургенчскэ торгон утаһа ореолгын фабрика алмаһан түүхэй эдээрээ КПСС-эй XXVI съездын нээгдэхэ үдэртэ хүдэлхэ юм. Съездын урда тээхи социалис уялгануудаа дүүргэһэн предприятиин новаторнуудай ашаар шухала хэрэгтэй нөөсэ—2200 килограмм утаһан—бэлдэгдээ. Эдэнэр үйлэдбэрилэн гаргагдаһан килограмм торгон утаһан бүхэндэ 300 грамм кокон арьбалһан байгаа.

Мархарадзевска районой Лихаури тосхондохи колхозой сай ургуулагшад Грузида ажалай эгээл үндэр бүтээсэ түйлаба. Эдэнэр гектар бүриһөө 10 тонно шахуу сайн набшаһа хуряагаа. Энэнь республикын дундуур хэмжээнһээ гурба шахуу тонноор үлүү ехэ байна.

Тиихэдэ бүхы түүхэй эд һайн шанартайгаар болбосоруулгын предприятида эльгээгдээ. Ажалай эмхидхэл һайжаруулһанай, түрүү дүй дүршэл үргэнөөр нэбтэрүүлһэнэй ашаар амжалта түйлагдаа.

Гектар бүриһөө эгээл үндэр баян ургаса хуряажа абахын түлөө мүрысөөнэй үүсхэлшэд, оньһожоруулагдамал комплексно звеное хүтэлбэрилэгшэ З. Урушадзе 1980 ондо СССР-эй гүрэнэй шангда хүртэһэн юм. Үнгэрһэн табан жэлэй хугасаа соо энэ коллективэй механизаторнууд сайн набшаһа хуряалгаяа 351 тоннодо хүргэһэн байна. Энэнь түсэбһөө 1,5 дахин ехэ болоно. Түрүүшүүл энэ табан жэлдэ 600 тонно эрхим шанартай сайн набшаһа хуряаха шэнэ үүсхэл гаргаад, Ингирскэ совхозһоо Социалис Ажалай Герой В. Меунаргиягай хүтэлбэрилдэг оньһожоруулагдамал комплексно звеное мүрысөөндэ уриба.

Кишиневой холодильнигуудые бүтээдэг заводой Г. Бойкогой хүтэлбэрилдэг тошылдогшодой бригадада «Эрхим шанарай коллектив» гэһэн вымпел барюулагдаа. Ажал хүдэлмэреэ һайнаар эмхидхэжэ, нимэ ехэ амжалта түйлаһанайнь түлөө энэ үндэр дээдын шагнал түрүү коллективтэ барюулагдаһан байха юм. Партиин съездэ бэлэдхэлэй үедэ коммунистнуудай үүсхэлээр дэлгэрһэн энэ хүдэлөөн продукциин шанарые һайжаруулхын түлөө тэмсэлдэ хүсэтэ түлхисэ болоһон байна. Мүнөө 1000 гаран хүдэлмэришэд продукцияа һайн шанартайгаар тушаана.

Предприятиин олонхи хүдэлмэришэд нэгэдэхи кварталайнгаа түсэбые ороной коммунистнуудай хуралдаанай нээгдэтэр дүүргэхые шиидээ. Арбадахи табан жэлэй үедэ гээгдэгшэдгүй байһан Г. Бойкогой бригадын дүй дүршэл партийна нэмэл суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, заводой бүхы подразделенинүүдтэ дэлгэрүүлхээр дурадхагдаба.

Бакугай Воровскиин нэрэмжэтэ шудхалаагай-механическа заводто бүтээгдэһэн кокильна машина шэнэ, һайн шанартай шэрэмһээ түрүүшын хэрэгсэлнүүдые шудхажа гаргаба. Азербайджанай политехническэ институдай кафедрын хүдэлмэрилэгшэд заводой мэргэжэлтэдтэй хамта тэрэнэй бүридэлые зохёоһон байгаа. Энээгээр дээдэ һургуулиин эрдэмтэдэй съездын урда тээ абаһан уялгануудай нэгэниинь бэелүүлэгдэбэ гээшэ.

Шэнэ шэрэм машина бүтээлгын олохон һалбаринуудта хэрэглэгдэхэ юм. Энэ материалые хэрэглэлһээ имагтал Воровскиин нэрэмжэтэ заводто жэлэй турша соо экономическа ехэ ашаг үрэ абтахаар тоологдобо. Тодорхойлбол, хахад миллион шахуу түхэриг алмагдаха юм.

Ярославска областиин «Туношна» совхозой малшад «Шамда элидхэнэбди, партиин съезд!» гэһэн уулзалга үнгэргэбэ.

Иишэ ерэһэн автоклубай хүдэлмэрилэгшэд съездын урда тээхи мүрысөөнэй түрүүшүүлые фермын улаан булан соо ёһолон хүндэлэлгые эмхидхэһэн байна. Уран һайханай бүлгэмдэ хабаадагшадай бэлдэһэн тусхай агитпрограмма, «Ярославска район съездһээ съезд хүрэтэр» гэһэн выставкэ уулзалгын программада оробо. Удаань малшадай ажалай арга нөөсэнүүд тухай, съездын урда тээ абаһан уялгануудаа ямараар дүүргэжэ байһан тухай хөөрэлдөөн болоо.

Автоклубууд хүдөө нютагта социалис мүрысөөнэй түрүүшүүлэй, агитационно ба соёлой-нитын хүдэлмэриин пропагандистнууд болоһон байна. Гоё һайхан уряа лозунгнуудаар, плакадуудаар шэмэглэгдэһэн машинанууды съездын урда тээхи ажалай вахтын эдэ үдэрнүүдтэ холын һуурин тосхонуудта, фермэнүүдтэ, колхозой мастерскойнуудта хаража болоно. Областиин 60 гаран автоклуб КПСС-эй XXVI съездэ зорюулагдаһан клубай ажал хэрэгүүдэй эстафетэдэ хабаадана.

(ТАСС)

ТҮСЭБТЭ ШЭНЭ ТАБАН ЖЭЛДЭ

КПСС-эй XXVI СЪЕЗДЫЕ УГТУУЛАН

ХУРДАН ТҮРГЭНӨӨР ДАБШАХАБДИ

АРБАДАХИ түсэбтэ табан жэл түгэсэбэ. Ороной экономическа болон социальна саашанхи хүгжэлтын шэнэ шатада—арбан нэгэдэхи табан жэлдэ дамжан орогдобо гээшэ. Энэ урагшаа дабшалтымнай эхин сагынь КПСС-эй XXVI съездые угтуулан дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй улам эршэдэжэ, үргэн ниитэ ажалшадай ажалай болон политическэ дэбжэлтын оршон байдалда ябажа байна.

КПСС-эй XXV съездын хараалһан зорилгонуудые хүсэндэнь хүргэхын тула партиин райком, партийна эхин организацинууд үнгэрһэн жэлнүүдтэ эмхидхэлэй, политическэ ехэ хүдэлмэри ябуулһан байна гэжэ тэмдэглэхэ шухала. Энэ хүдэлмэриимнай дүн районой партийна эхин организацинуудта боложо үнгэрһэн тоосоото һунгалтын суглаанууд дээрэ, районно партийна конференци дээрэ согсологдоо.

Тэндэ тэмдэглэһэнэй ёһоор болоходо, районой ажахынуудай, ажалша али бүхы коллективүүдэй экономическа болон социальна хүгжэлтын табан жэлэй түсэб дүүргэхэ тэмсэл дэлгэрүүлэн, яһала гэмгүй алхам урагшаа хэгдэһэн байна. Хүдөө ажахын үйлэдбэриие хурдан түргэнөөр хүгжөөлгын замда оруулха, томодхохо, ямар нэгэн һалбарида мэргэжүүлхэ, ажахынууд хоорондын харилсаа гэхэ гү, али хамжаа үргэнөөр нэбтэрүүлхэ, материально-техническэ үндэһэ һуурииень бэхижүүлхэ гэһэн гол шэглэлтэй хүдэлмэридэ районно партийна организаци гол анхаралаа хандуулаа гээшэ.

Тиигээдшье энэ талаар нилээд ехэ юумэн хэгдээ гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Арбадахи табан жэлэй үедэ районой колхоз болон совхозууд 550 трактор, 260 автомашина, элдэб янзын 340 комбайн болон бусад олон техникэ, оньһон түхеэрэлгэнүүдые гүрэнһөө худалдан абаа. Капитальна барилгада, техникэ худалдан абалгада 48,3 миллион түхэриг мүнгэн гаргашалагдаһан байна. Иигэжэ ажахынуудаймнай гол фонднуудай хэмжээн 453,8 миллион түхэригтэ хүрэбэ бшуу.

Малай томо томо байрануудые, комплекснуудые бариха, хуушануудыень һэльбэн заһабарилха, оньһожоруулха талаар горитой хүдэлмэри хэгдэһэн байна. Тэрэшэлэн газарай, илангаяа сабшалангай үрэжэл һайжаруулха, уһалууриин системэнүүдые бариха, уһалагдадаг газарай хэмжээе үргэдхэхэ хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдаа. Тиихэтээ хамта партийна организацинууд, КПСС-эй райком коллективүүдэй, ажалшадай дунда социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, аша үрыень улам дээшэлүүлхэ гэжэ ехэ оролдолго гаргаһаниинь мэдээжэ лаб даа.

Үнгэрһэн жэлнүүдтэ сагай уларилай һайн бэшэ байбашье һаань, район гүрэндэ мал ажалай продуктнуудые худалдалгын хэмжээе юһэдэхи табан жэлэйхитэй сасуулбал, жэл бүхэндэ ехэ болгожо байһан зэргэтэй. Жэл бүхэндэ дунда зэргээр мяха тушаалга 14 процент, һү — 8 процент, нооһо — 11 процент, үндэгэ — 62 процент ургажа байгаа. «Искра», «8-ое Марта» колхозуудай, «Пригородный» совхозой, Сотниковой ба Улаан-Үдын шубуунай фабрикануудай коллективүүд элдэб хоолой продуктнуудые гүрэндэ тушааха табан жэлэй түсэбые бүхы дээрэнь дүүргэжэ амжаа һэн. Тэрэшэлэн, «Забайкальский» гэжэ ангай совхоз, «Южный» гэжэ гахай шахалгын комплекс баһал һайн амжалта туйлаа, магтаал сууда хүртөө бшуу.

Эдэ ажахынуудай амжалтын эшэ үндэһэн хадаа тэндэхи партийна организацинуудай шадамар хүтэлбэриһөө, коммунистнуудай түрүү ябаха, жэшээ харуулха үүргэеэ харюусалга ехэтэйгээр дүүргэжэ, социалис мүрысөөнэй манлайда хододоо ябадагһаа эхи абана гэжэ тэмдэглэлтэй. Үнэхөөрөөшье, һаалишад Л. Н. Седых, С. П. Степанова («Байгал» учхоз), һаалишан-оператор Ц. Д. Цыденов (Ивалгын ОПХ), хонишод В. С. Иванов (Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз), Н. Б. Санжиев (Оронгын совхоз), шубуушан-оператор Н. В. Шубина (Сотниковой фабрика), ан үсхэбэрилэгшэ Т. П. Баженова, тракторист А. Г. Цыремжилов (Оронгын совхоз) болон бусад олон нүхэд коммунистын нэрэ зэргые дээрэ үргэжэ ябана.

КПСС-эй XXVI съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө республиканска социалис мүрысөө үүсхэһэн «Искра» колхозой гэшүүдэй амжалта нилээд ехэ. Тус ажахы гүрэндэ мяха тушааха табан жэлэй даабари ноябриин 7-до дүүргээ һэн. Түсэбөө 700 центнерээр үлүүлээ. Һү худалдаха даабари октябриин 15-да бэелүүлэгдэһэн, түсэбһөө гадуур 1200 центнер һүн бэлэдхэлэй пунктда ябуулагдаһан жэшээтэй. Нооһо бэлэдхэл 52 центнерээр үлүүлэгдэһэн байна. Үнгэрһэн нажартаа ган гасуур болоошье һаань, тус колхоз гектар бүриһөө дунда зэргээр 12 центнер, зарим полиһоо 18 центнер хүрэтэр ороохо сохиһон шуу.

Гэхэ зуура районой ажахы бүхэн тиимэ һайнаар хүдэлнэ гэхын аргагүй. «Дружба», Ленинэй нэрэмжэтэ, «Авангард» колхозууд, Оронгын, «Заветы Ильича», Калининай нэрэмжэтэ совхозууд, Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахы гэхэ мэтэ ажахынууд бирагүй байдалтай. Эдээнэйл гээгдэлдэ ороһонһоо боложо, район бүхы дээрээ горитой хэмжээнэй мяха, һү, нооһо гүрэндэ дутуу үгэһэн байна. Иимэ дутагдал тушаа конференци дээрэ шүүмжэлхы ажаглалта хэгдэһэн байна.

Үнгэрһэн табан жэлнүүдэй туршада үйлэдбэриие томодхохо, нэгэ гол мэргэжэлтэй болгохо, оньһожоруулха талаар олон хэмжээнүүд абтаһан, энэ асуудал хадаа үндэһэн хэрэгнай гэжэ тоолоһон байнабди. Сотниковой ба Улаан-Үдын шубуунай фабриканууд үндэгэ, мяха ехээр абаха арга боломжотой, абадагшье томо предприятинууд боложо шадаа. Жэшээнь, Улаан-Үдын шубуунай фабрикын коллектив табан жэлэй туршада аяар 218 миллион үндэгэ, 25 мянган центнер шубуунай мяха гүрэндөө тушаагаа. Бүхыдөө 28,3 миллион түхэригэй продукци абажа, 8,6 миллион түхэригэй сэбэр олзо оруулаа бшуу.

Арбадахи табан жэлэй туршада үшөө нэгэ шэнэ томо коллектив мүндэлөө. Энэ хадаа «Южный» гэжэ гахай шахалгын комплекс мүн болоно. Энэ комплекс жэл соо 24 мянган гахай шахаха арга боломжотойгоор бодхоогдоһон юм. Гурбан жэл хүдэлөөд байхадаа, энэ комплекс дүүрэн хүсэндөө хүрөө. Түгэсхэхы жэлдэ 25,5 мянган гахай шахажа, гүрэндөө 24.375 центнер мяха тушаажа, түсэбөө 2880 центнерээр үлүүлээ бшуу. Энэ комплекс хадаа ажахынууд хоорондын хамжаанай гуримаар хүдэлнэ. Хэрбээ ажахы бүхэнэй хэлсээндээ хүрэжэ, комплексдо поршоонхо тушааха уялгаяа дүүргэдэг һаань, энэ коллективэй амжалта бүри дээгүүр байха һэн.

Манай райондо үшөө нэгэ хамжаанай гуримаар хүдэлдэг шэнэ томо комплекс байгуулагдаа. Тэрэ хадаа Ивалгада гунжадые түлжүүлдэг комплексын түрүүшынь ээлжээн болоно. 1978 оной февраль һараһаа эхилжэ, районойнгоо ажахынуудһаа эхэ мал болохо үүлтэр һайтай эмэ тугалнуудые суглуулжа эхилһэн юм.

Залуу үхэр мал түлжүүлхэ, шахаха баһа нэгэ комплекс хүдэлжэ эхилээ. Энэмнай «Никольский» гэжэ ажахынууд хоорондын нэгэдэл болоно. Районой колхоз болон совхозуудһаа бурүү, хашарагууд эндэ дулаан байрада байлгагдажа, спиртзаводой үйлэдбэриин үлэгдэлөөр тэжээгдэдэг, һолоомо, холимол тэжээлэй нэмэлтэ үгтэдэг. Үнгэрһэн жэлэй ноябрь һара соо суглуулагдаһан 2280 толгой үхэрнүүдэй толгой бүриин шэгнүүр декабрь һара соо сүүдхэдээ 600 граммаар нэмэжэ байгаа.

Арбадахи табан жэлэй хугасаада шэнээр байгуулагдаһан гурбан комплекснуудай, тэдэнэй коллективүүдэй ажал хэрэг тушаа эндэ онсо тогтоһон ушар хадаа манай районно партийна организациин, совет болон ажахын органуудай, ажахынуудай урдаа табиһан зорилгонь зүб, түрүүшынгээ ашаг үрэ туйлажа эхилээ, саашанхи арга боломжоор ехэ гэжэ тобшолхо хүсэлэн байгаа юм.

Районой колхоз болон совхозуудай, хүдөө ажахын бусад предприятинуудай оньһожоруулга, гол шэглэл ололго гансал эдэнээр дүүрэнэ бэшэ. Хэдэ хэдэн ажахынуудта һү һаалиин томо, 400 үнеэдэй багтаамжатай комплекснууд бодхоогдоо, саашадаа тэдэнэй тоо үшөө олон болохо. Иигэжэ һаалишан бүхэнэй 50 хүрэтэр үнеэдые гансаараа һааха, хүндэ хүшэр хүдэлмэреэ имагтал оньһон аргаар хэхэ арга боломжо олдожо байна. Энэ социальна удха шанартай хэрэг нэгэмүһэн шиидхэгдэнэ бшуу.

Мал ажалай үйлэдбэри эрхилхэ арга зам бэдэрхэтээ хамта газар элдүүрилгэ һайжаруулха, тариһан юумэнэйн гээ үндэр баян ургаса абадаг болохо асуудалда мүн лэ ехэ анхарал хандуулагдажа байна. Илангаяа сабшалан һайжаруулха, уһалха, үтэгжүүлгэ үргэнөөр хэрэглэхэ гэжэ яһала оролдогдоо. Шадамар бэрхэ луговодууд, тэжээлэй ургамалнуудые ургуулагшад ган гасууршье жэлдэ ехэ үбһэ, тэжээлэй ургамалнуудые хуряажа абана. Город шадарай район байһан тулада овощ ехээр ургуулдаг болохо зорилго табигдана. Дүй дүршэлөөр баян овощ, хартаабха ургуулдаг мастернууд улам олон боложо байна.

Жэшээнүүдые дурдаха болоо һаа, «Авангард» колхоз урдань жэлдээ 2 мянган центнер үбһэ сомодог байгаа һаа, нёдондо 8 мянган центнер хуряагаа. Энэнь гектар бүридэ 22,1 центнер хүртэнэ. Ивалгын ОПХ-гай луговод П. Н. Цыренов гектар бүриһөө дунда зэргээр 26,5 центнер үбһэ сабшаа. Энэл ажахын В. Б. Еташкинай даадаг звено гектар бүриһөө 130 центнер хартаабха малтаһан байна. «Заветы Ильича», «Пригородный» совхозуудай, «Маяк», «Искра», «Советская Россия» колхозуудай овощ ургуулагшадай амжалта һайн.

Колхоз болон совхозуудай материально-техническэ үндэһэ һуури бэхижүүлхэтэй, үйлэдбэри хүтэлбэрилгэ гуримшуулха хүдэлмэри ябуулхатай хамта хүн зоной һуудал байдалые улам түбхинүүлхэ, ажаһуудалайнь үдэр бүриин хэрэглэмжые һайжаруулха асуудалда адли тэгшэ анхарал табигдажа байгаа. Табан жэл соо капитальна хэрэгтэ һомологдоһон 48,3 миллион түхэригэй 19,1 миллиониинь социально-соёлой, ажаһуудалай объектнүүдые барилгада зорюулагдаа. Эдээхэн жэлнүүд соо 2096 үхибүүдэй һураха дүрбэн һургуули, үхибүүдэй найман комбинат, хоёр клуб, гурбан столово, 11 магазин гэхэ мэтын шэнэ обьектнүүд ашаглалгада тушаагдаа.

Энэ хугасаада 56 мянган дүрбэлжэн метр байрын гэрнүүд баригдажа, 1158 айл гэхэ гү, али 4600 хүн байра байдалаа һайжаруулаа, түбхинөө гээшэ. Районоймнай долоон мянга гаран хүн пенси болон гүрэнэй бусад тэдхэмжэ абана. Эдээндэ жэл бүри аяар 3,5 миллион түхэриг мүнгэн зорюулагдана бшуу. Ганса нёдондо 84 хүнгэн автомашина, 156 мотоцикл районой айлнуудта худалдагдаа. Эндэ дурдагдаһан хэдэн тоонууд хадаа хүн зоной ажабайдалай, һуудалай хэр зэргэ һайжаржа, байһые бодотоор гэршэлнэ гэжэ һананаб.

Гэхэтэй хамта арбадахи табан жэлэй түсэбөөр хараалагдаһан зорилгые бэелүүлхэ хэрэгтэ ушарһан дутагдалнууд, шиидхэгдээгүй асуудалнууд үшөө олон. Ажахы бүхэн, багашье, ехэшье коллектив бүхэн адли тэгшэ үрэ дүн туйлажа шаданагүй. Гээгдэлдэ орогшод бии. Хүтэлбэриин шадабари, ажалай эмхидхэл зарим тээгүүр бирагүй байдалтай. Энэ ушарта партийна хүтэлбэриин һула байһаниинь элирнэ.

Эдэ ба бусад олон дутагдалнууд тушаа, алдуу эндүүнүүд тушаа декабрь һарада боложо үнгэрһэн районно партийна конференци дээрэ ехэ хөөрэлдөөн болсо. Гадна «1981—1985 онуудта, мүн 1990 он хүрэтэрхи үедэ СССР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүд» тухай КПСС-эй ЦК-гай проект зүбшэн хэлсэлгын үедэ шүүмжэлхы ажаглалтанууд хэгдэнэ, һонин дурадхал болон һанамжанууд олоор оруулагдана.

Ушар тиимэһээ шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлые эхилээд байхадаа, эдэ бүгэдэнһөө зохихо тобшолол хэжэ, партийна конференциин тодорхойлһон зорилгонуудые хүсэндэнь хүргэхын тула бүри түрүүшынь үдэрһөө яаралтай хэмжээнүүдые абаха уялгатайбди. Шэнэ табан жэлэй нэгэдэхи жэлэй түсэбтэ даабаринуудые лаб бата дүүргэхэ үндэһэ һуури, арга боломжо бии. Энэл хэрэгтэ районой хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэд хүсэ шадалаа, оюун бэлигээ зорюулхаар шиидэнхэй. Энэ эрмэлзэлнай КПСС-эй XXVI съездын абаха шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ хэрэгтэ зорюулагдана.

П. ГОРБУНОВ,
КПСС-эй Улаан-Үдын райкомой нэгэдэхи секретарь.

Ленинэй болон Ажалай Улаан Тугай орденуудта хүртэһэн механическа цехэй фрезеровщик Дмитрий Григорьевич Степановые мэдэхэ, танихагүй хүн Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын завод соо байхагүй. Заводто 22 жэлэй туршада таһалгаряагүй ажаллажа, баян дүй дүршэлтэй болоһхой. Эгээл орёо, нарин детальнуудые бүтээхыень тэрээндэл найдадаг юм. Дмитрий Григорьевич заводой бэрхэ һурган хүмүүжүүлэгшэдэй нэгэн. Мүнөө өөрынгөө мэргэжэлдэ һураһан шабинарынь тоолохын аргагүй. Тэдэнэй олониинь өөһэдөө багшаһаа дутуугүй мэргэжэлтэд болоод, мэдэхэ, шадахаяа залуу үетэндэ дамжуулан ябадаг. Гадна коммунист Д. Г. Степанов ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэй юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Д. Г. Степанов.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

„...Арбан нэгэдэхи табан жэлэй түсэбтэ даабаринуудые бэелүүлхын түлөө, үйлэдбэриин нөөсэ арга боломжонуудые гүйсэд дүүргэнээр элсүүлхын, эрдэм ба техникын түйлалтануудые түргэнөөр нэбтэрүүлхын, арад зоной ажалаар бүтээгдэһэн бүхы юумые гамтай зүбөөр хэрэглэхын түлөө бүгэдэ арадай социалис мүрысөөн шэнэ хүсэтэйгөөр дэлгэрүүлэгдэхэ болоно..."

(КПСС-эй ЦК-гай проектһээ).

«САХИЛГААН ХҮЛЭГЫЕ» ЖОЛООДОГШО

Хүһэг шулуун хабсагайтай, хүнды нүхэн тоннельнүүдтэй буурал Байгалай эрьеэр «сахилгаан хүлэг»—электровозые жолоодохонь хүнгэн бэшэ. Юрэдөө, электровозойнгоо залуурта һуужа, Эрхүү хүрэтэр ээлжээтэ рейсдээ гарахадаа, Владимир Алексеевич һайн амараад, бүхы хүсэ шадал, анхарал оролдолгоёо элсүүлдэг заншалтай. Иимэл хэшээл оролдосотой, ажалайнгаа бүхы оньһо шудалһан хадань лэ тэрээндэ нэгэдэхи классай машинистын нэрэ зэргэ олгогдоо ёһотой.

Владимир Алексеевич Кондрашов хорёод жэлэй туршада Улаан-Үдын М. И. Калининай нэрэмжэтэ деподо машинистээр хүдэлнэ. Байгалай умаһын түмэр замай электрижүүлэгдэхэдэ, түрүүшүүлэй зэргэдэ «сахилгаан хүлэг» жолоодохо мэргэжэлдэ һураһан юм. Тэрэ гэһээр лэ үбэл байна гү, али зун гү, үдэр байна гү, али һүни гү—илгаагүй—хараалагдаһан сагтаа рейсдээ гаража, харюусалгатай даабаринуудые өө мөөгүйгөөр бэелүүлдэг гээшэ. Тэрэ—коммунис ажалай ударник. Табан жэлэйнгээ хубиин түсэбые болзорһоонь урид дүүргэһэн тухайгаа элидхэһэн габьятай.

Мүнөө эдэбхи түгэс, урагшаа һанаатай энэ нүхэрнай депогойнгоо коммунистнуудые областной партийна конференцидэ түлөөлнэ.

СЪЕЗДҺЭЭ СЪЕЗД ХҮРЭТЭР

АНХАРАЛ, ОРОЛДОЛГЫН ХҮСӨӨР

Манай заводой коллектив бүхы совет арадтаал адляар арбадахи табан жэлээ амжалтатайгаар дүүргэжэ, ажалай ба политическэ үндэр эдэбхи үүсхэлэй оршон байдалда арбан нэгэдэхи табан жэлээ эхилбэ. Үнгэрэгшэ табан жэлэй үедэ коллективнай үйлэдбэриеэ саашадань үргэдхэхэ, бүтээдэг продукциингаа шанар дээшэлүүлхэ, хүдэлмэришэдэйнгөө һуудал байдалые һайжаруулха талаар горитой оролдолго гаргаһан байха юм. Энэ хугасаа соо нилээд олон шэнэ продукци, тэрэ тоодо арадай үргэн хэрэглэлэй эд бараан гаргагдадаг болоо. Бүтээгдэдэг продукциин техническэ шанар шэнжэнь урдынхиһаа нилээд дээшэлээ. Энэ хадаа үйлэдбэреэ техническэ талаһаань зэбсэгжүүлхэ, бүхы участок, цехүүдэй ажалые гуримшуулан нарижуулха талаар заводой захиргаанай ба партийна комитедэй ябуулһан эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэриин ашаг үрэ гэбэл алдуугүй.

Тиигэжэ, жэшээнь, һүүлэй хоёрхон жэлые абаад харахада, заводто технологическа 150 шэнэ түхеэрэлгэ тодхогдоһон, технологическа 30 шэнэ процесс нэбтэрүүлэгдэһэн, автоматическа ба хахад автомат хэдэн линии, комплексно -оньһожоруулагдамал [illegible]

[illegible]

үгтөө. Тиигэжэ заводой хүдэлмэришэдэй 1500 гаран бүлэ шэнэ квартиратай болоһон, 2500 гаран гэр бүлэ байра байдалаа һайжаруулһан байна.

Социально-ажаһуудалайшье барилга энэ хугасаа соо мүн лэ горитойгоор хэгдэһэн байха юм. Гансахан һүүлэй хоёр жэл соо 280 үхибүүдэй байха хүүгэдэй саад, номой, мебельнэ магазинууд ашаглалгада оруулагдаһан, «Восточный» поселогто сберкасса, парикмахерска, столово, ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын пункт гэхэ мэтэ нээгдэһэн байна. Тиихэдэ 1100 үхибүүдэй һураха һургуулиин байшангай барилга түгэсхэгдэжэ байнхай.

Эдэ бүхы хэмжээ ябуулганууд өөрынгөө аша үрые яһала харуулаа гэбэл алдуугүй. Заводой хүдэлмэришэдэй ажалһаа гаража ошохо ушар нилээд үсөөрөө. Олонхи участогуудтамнай нэгэ тогтониин жонги бүридэлтэй коллективүүд эмхидхэгдэнхэй. Ажалай ба ниитын журам эбдэхэ ушарнууд хомор болоо. Эндэ мүн КПСС-эй ЦК-гай «үзэл сурталай ба политическэ-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һайжаруулха тухай», «Ажалай журам бэхижүүлхэ ба кадрнуудай ажалһаа гараха, орохо ушарые үсөөрүүлхэ тухай» тогтоолнуудай үндэһэн [illegible]

[illegible]

Иигэжэ ажалай ба политическэ ехэ эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлжэ байхадамнай «1981—1985 онуудта, мүн 1990 он хүрэтэрхи үедэ СССР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүд» тушаа КПСС-эй ЦК-гай проект тунхаглагдажа, олон түмэн совет арадай, ажалша коллективүүдэй үзэмжэдэ табигдаба. Манай орон түрын, совет обществын саашанхи хүгжэлтын программна документ болохо тус проект заводоймнай цех, участок, бригада бүхэнэй коллективүүдтэ халуунаар зүбшэгдэн хэлсэгдэжэ байнхай. Проектые зүбшэн хэлсэхэдээ, манай хүдэлмэришэд гүрэн түрынгөө хүгжэлтын асари ехэ алхамуудаар урмашан омогорхожо байһанаа мэдүүлэн, ерээдүйнгөө зорилгонуудые хараалхаһаа гадна, хүдэлмэришэн ёһоор эрид сэхээр өөһэдынгөө ажалай дутагдалнуудые элирхэйлэн шүүмжэлнэ.

Тиигэжэ, жэшээнь, заводой материально-техническэ хангалга үшөөл тулюурдана, олон цехүүдтэ хүдэлмэришэд дуталдаһаар гэһэн шүүмжэлэл гарана. Гэхэтэй хамта эдэ дутагдалнууд заводой коллективэй хүдэлмэриин эмхидхэлэй хаа-яа һуладаһанһаа үйлэдбэриин доторой нөөсэ арга боломжонуудые [illegible]

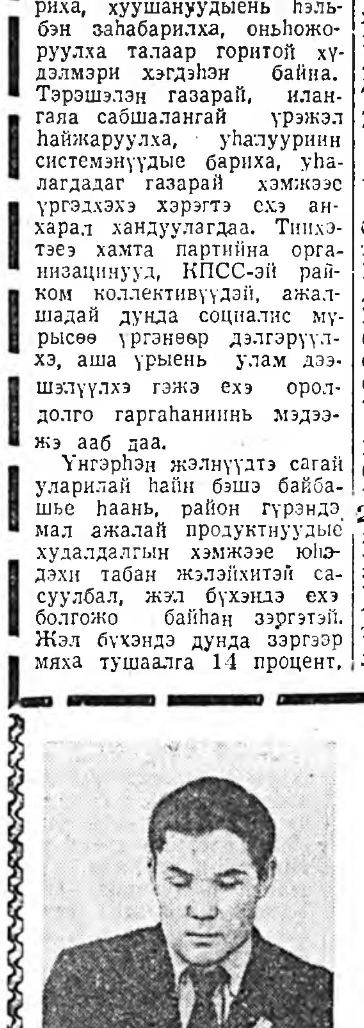
В. АГАЛОВ,
Улаан-Үдын [illegible] заводой партийна комитедэй секретарь.

«...Коммунист бүхэн суртал бодол түгэс байха, партиин эдэбхитэй тэмсэлшэ, коммунизм байгуулагшадай түрүү зэргэдэ жагсагша байха ёһотой гэжэ бидэ мартаха ёһогүйбди.»

Л. И. БРЕЖНЕВ.

ДЕЛЕГАТ ХӨӨРЭНЭ

ТОГТУУРИТАЙ БАЯН УРГАСЫН ТҮЛӨӨ

«Тарянаймнай ургаса үнгэрһэн жэлдэ муу байгаа даа. Гектар бүриһөө оройдоо 7 центнер ороохон суглуулагдаба» гэжэ хэн нэгэнэй хэлэхэдэ [illegible] Юуб гэхэдэ, бидэнэр ороохо тэрэгаагаа шорой соо хайша хэрэгээр булаад лэ, баян ургаса хуряагдаха гэжэ хүлеэдэг заншалтай бэшэ ха юмбибди.

Газар — манай баялиг гэжэ тон зүбөөр хэлсэдэг гээшэбди. [illegible]

Би хори гаран жэл соо комбайнаар, тракторай жолоо барижа ябаһан хадаа, олон дахин энэ асуудал тушаа бодомжолон ябаһан байхаб. [illegible]

Олонхи ушарта бидэнэр [illegible]

оньһон техникэ дуталдаба, эбдэрбэ гэхэ мэтэ шалтаг олдодог байна.

Оньһон техникын, трактор, машинын, бүлүүр станцинуудай дуталдаан байһаниинь эли. [illegible]

[illegible]

тула бүхы хэмжээнүүдые абаха ёһотойбди гэжэ хэлэхэ хүсэлэнтэйб. Энэ талаар абаа һаа, манай колхоздо дутагдал- [illegible]

«1981—1985 онуудта, мүн 1990 он хүрэтэрхи үедэ СССР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүд» тухай КПСС-эй ЦК-гай проект [illegible]

[illegible]

бусад сагта малай тэжээл, түлеэ залһа ба бусадшье ашаа шэрэдэгби. Жэшээлхэдэ, мүнөө би нарһанай шэлбүүһэ бэлэдхэжэ [illegible]

Районой коммунистнуудай түлөөлэгшэдэй нэгэ [illegible] областной партийна конференциин делегадаар һунгагдаһан байнаб. [illegible]

И. НЕКИПЕЛОВ,
Бэшүүрэй районой «Победа» колхозой механизатор.

АЖАЛШАДАЙ ЭДЭБХИ БАДАРУУЛХА

ХАРААЛҺАН ЗОРИЛГОНУУДНАЙ ЭЛИ

ШЭНЭ ТАБАН жэл бүхэндэ асари ехэ зорилгонуудые хараалжа, амжалтатайгаар бэелүүлхын тула заабол оролдодог һайн һайхан заншалтай болонхойбди. Ушарынь хадаа хүн бүхэн иимэ оролдолго хэшээл гаргахадаа, Эхэ оронойнгоо улам һалбаран хүгжэхын тула, улад зоной амгалан тайбан, баян дэлгэр ажаһуухын тула хүсэ шадалаа гаргадагнай мэдээжэ.

Мүнөө түрэл партиимнай XXVI съезд дээрэ харагдаха «1981—1985 онуудта, мүн 1990 он хүрэтэрхи үедэ СССР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүд» тушаа КПСС-эй ЦК-гай проект анхаралтайгаар уншаад байхадаа, оронноймнай саашанхи хүгжэлтын гол шатанууд ямар тодорхойгоор бэшэгдэнхэй байһыень ойлгонобди. Иимэл хадань мүнөө хүн бүхэн онсо анхаралтайгаар зүбшэн хэлсэжэ, өөһэдынгөө һанамжа дурадхалнуудые юруулжа байнаха юм.

Манай совхоз районойнгоо бусад ажахынуудта орходоо тиимэ ехэ, олон һалбаритай бэшэ. Гол түлэб мал шахан таргалуулаад, Баргажанай-Адагай мяханай комбинадта тушаадаг юм. Тиимэһээ манда нилээд харюусалгатай үүргэ даалгагданхай.

Хүршэ ажахынуудһаа гү, али үмсэһөө худалдажа абаһан малаа шэгнүүрээрнь бүтэглөөд, шахан таргалуулхадамнай, баһал бэрхэтэйхэн байдаг. Нэн түрүүлэн үбэлжэлгын үедэ хабарай хагсуу һарануудта үбһэ тэжээлээр дуталдахада, хэсүүхэн даа. Илангаяа хаа яанаһаа сугларһан мал тугаллуулжа, түлыень һайнаар түлжүүлхэ гээшэ юунһээшье хүшэр.

Манай ажахы үхэр, хонидые худалдажа абаад, шахан таргалуулхаһаа гадна нэгэ фермэ һаамхай үнеэдтэйбди. Мүн хэды һүрэг эхэ хонид тоологдодог. Бэшэ ондоо һалбари үгы. Эндэ дээрэ дурсагдаһан һалбаринууд мал шахан таргалуулгада орходоо жэшээлэшэгүй жэжэ, багашье гээшэ ааб даа. Саашадаашье бодомжолходоо, **манай ажахы нэтэ мүһэн томодхогдожо, мэргэжэжэ, промышленна, нилээд бүтээсэтэй, ажахы хоорондын хамжаанай комплекс (ажахы) болгогдохо ёһотой.** Тингэжэл харгы дээрээ гарахадаал, элөэг продукци үйлэдбэрилдэг болохобди. Мүнөө бидэ иимэ ехэ замай эхин дээрэ гэхэ гү, али түрүүшын зүргэ табижа байнабди. Манда ажахыдамнай шиидхэгдэхээр асуудал захаһаа олон. Нэн түрүүлэн үбһэ болон шэмэтэ тэжээл ехээр бэлэдхэхын тула оролдохо болонобди. Энээнгүйгөөр ехэ дүн туйлагдахагүй. Өөрын тэжээлгүйгөөр малай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ гээшэ хүшэр. Илангаяа хямда сэнтэй тарган мяха түргэн болзорто үйлэдбэрилхын тула малаа һайн шанартай тэжээлээр богони саг соо шахан таргалуулжа, шэгнүүрыень эрид нэмээхэ эрилтэ табигдадаг. Тиин энэ эрилтыень манда жэл бүри бэелүүлхэнь хүшэр юм. Тодорхойлбол, бидэ нэн түрүүлэн сабшалангай, тэжээлэй таримал ургамалнуудай ургасые эрид дээшэлүүлхэ болонобди. Тиихэдээ газараа уһалагдадаг болгохо гэһэн энэ шухала асуудалые дары шиидхэхэ зэргэтэйбди.

Һүүлэй жэлнүүдтэ малай тэжээл элбэгээр бэлэдхэгдэдэг болоо. Ойрын жэлнүүдтэ бидэ 50 мянган центнер үбһэ хуряахаар хараалнабди. Тэрэнэй тула бүхы сабшалангаа үтэгжүүлжэ, уһалха байнабди.

Тэжээлэй элбэгжэхэдэ, үхэрнүүдэй, хонидой ашаг шэмэ дээшэлээ. Жэшээлбэл, ажахымнай гансахан фермэ болохо Һүбын МТФ-гэй һаалишад энэ жэлдэ үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 2230 килограмм һү абаһан байна. Түрүү һаалишад, жэл бүри эрхим амжалтаараа шалгардаг коммунистнууд И. Буянтуева, Л. Осмачко, Л. Пинтеркаева, В. Сангаднева гэгшэд 2500 — 3000 килограмм һү үнеэн бүриһөө һаажа, түрэл партиингаа съездые шэнэ илалтаар уттажа байна.

Мүн хонишод Шираб Аюшеев, Владимир Субботин, Владимир Сангадиев гэгшэд эхэ хонин бүриһөө хурьга түлжүүлһэн байха.

Бүдүүн болон шэмэтэ тэжээлэй элбэгжэхэдэ, гүрэндэ тушаагдаха хонидой шэгнүүр хүндэржэ, тус бүриин 42 килограммда хүргэгдэбэ. Харин үхэрнүүд дунда зэргээр 309—312 килограмм шэгнүүртэйгээр бэлэдхэлэй пунктда тушаагдаа. Иигээд ерэхэдээ, тарган мяхан, тоһолиг һүн имагтал тэжээлэй зэргээр ехээр үйлэдбэрилэгдэнэ гээшэ.

Үнгэрһэн табан жэлэй туршада нииитын адууһа малай тоо толгой олошоруулха талаар ехэ дабшалта хэгдээ. Тодорхойлбол, арбадахи табан жэлэй туршада 15466 хурьган түлжүүлэгдээ гэхэ гү, али юһэдэхи табан жэлэйхидэ орходоо 3026 толгойгоор олон абтаа. Мүн энэ үедэ тугал баһал горитой олоор түлжүүлэгдээ. Эдэ бүгэдын ашаар эхэ хонид, үнеэд, шахагдажа тушаагдаха мал нилээд олошороо.

Мүнөө ажахыдамнай мал таргалуулха комплекс баригдажа байнхай. Иигэжэ энэ комплексын ашаглагдахада, гүрэндэ тушаагдаха үхэрнүүдээ нэгэ газарта суглуулжа шахахабди.

Саашань хэлэхэдэ, манда бүхы юумэн эмхи гуримтай гэхын аргагүй. Шиидхэгдэхээр болоһон асуудалнууд, усадхагдахаар дутагдалнууд яһала бии байха. Жэшээлбэл, бидэ сабшалангаа, мүн тарьяалангаа. Онёо голой уһа залажа, ундалуулха аргатайндэнэбди. Эндэ уһалууриин мелиоративна ехэ барилга хэгдэхээр хараалагданхай. Теэд мүнөө хүрэтэрөө проектно-сметнэ документацинь бэлэн болгогдоогүй байһаар. Тэрэшэлэн манай ажахын саашадаа ямар шэглэлтэй болохо байһаниинь тодорхойлогдоогүй. Хэрбээ гансал үхэрнүүдые, хонидые ажахынуудһаа суглуулжа абаад шахаха байбал, бидэ үлүү байра барихагүй һэмди. Илангаяа эхэ хонидой байра барижа, ехэ гаргаша хэгдэхэгүй һэн. Иигээд ерэхэдээ, үсөөхэн һүрэг хонидоо хүршэ ажахынуудтаа хубаарилжа үгэбэл, бидэ гол түлэб эбэртэ бодо малай байра томоор, хүсэд оньһожоруулан бодхоохо аргатай болохобди.

Эдэ үдэрнүүдтэ манай ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэд гансашье партиингаа съездые бэшэ, мүн областной партийна конференциие ажалайнгаа эрхим амжалтаар угтахын тула шаргамайн оролдожо байгаа, байһааршье. Мүнөөшье манда мүрысөөн улам эршэдэжэ байнхай гээд батаар хэлэхэ зуураа, хараалһан зорилгоёо заабол бэелүүлхэл байха гэжэ найдуулнаб.

А. ЕЛШИН,
Баргажанай районой Бодоной совхозой директор, областной партийна конференциин делегат.

ДЕЛЕГАДУУД ХӨӨРЭНЭ

АМЖАЛТАТАЙ ЯБАЯЛ

«1981—1985 онуудта, мүн 1990 он хүрэтэрхи үедэ СССР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүд» тухаи партиин XXVI съездэ харагдаха КПСС-эй ЦК-гай проекттэй манай фермын коммунистнууд, бүхы малшад тон һонирхолтойгоор танилсаһаниинь ойлгосотой ааб даа. Юуб гэхэдэ, тус проект дотор манда, малшадта сэхэ хабаатай **«үнеэдэй һү шэмэ дээшэлүүлжэ, һүнэй шанарые һайжаруулха»** гэһэн үгэнүүд бэшээтэй бшуу. Иигээд ерэхэдээ, бидэ мүнөөдэрэйнгөө амжалтаар һанаагаа амарангүй, хүдэлмэри дээрэ дайралдадаг дутуу дунданууудые хамтынгаа хүсөөр усадхажа, саашадаа бүри ехэ амжалта туйлахын түлөө тэмсэхэ уялгатай болонобди. Сагаймнай эрилтэ иимэл болоно гээшэ.

Хэжэнгын районно XXI партийна конференци дээрэ манай коллективэй хэһэн бүтээһэн хэрэгүүд тухай магтаалай дулаан үгэнүүд хэлэгдээ бэлэй. Шагнажа һуухада, үнэхөөрөөшье, баярлахааршье, омогорхохооршье байгаа. Гүрэндэ һү худалдаха арбадахи табан жэлэй түсэбые бидэ 1980 оной май һарада дүүргэжэ шадаа һэмди. Харин сентябрь һарада һү һааха түсэб баһа дүүргэгдээ бэлэй. Үнгэрһэн табан жэлэй хугасаада манай фермынхид хамтадаа 16 мянган 212 центнер һү Эхэ орондоо худалдаа. Фермэ дээрэ хододоо хүдэлжэ ябадаг 10 һаалишадай гарай хүсөөр бэшэ, харин тэдэнэй ухаан бодолоор, зооветеринарна эрилтэнүүдые шадамараар дүүргэһэнэй ашаар эды шэнээн һүн абтаа гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Юһэдэхи, арбадахи табан жэлнүүдэй түсэбтэ даабаринуудые дүүргэлгэ хадаа коллективэймнай гаргаһан оролдолго, харуулһан шадабари болоно гээшэ ааб даа. Харин эндэ нэн түрүүн хоёр арбан жэлдэ коллективые ударидажа ябаһан ажалай болон дайнай ветеран Ажалай Улаан Тугай ордендо, хэдэн медальнуудта хүртэһэн Шогдоп Жамбалович Доржиевай нэрые дурдаха хэрэгтэй. Мүнөө тэрэ амаралтада гараашье һаа, бидэндээ ходо ерэжэ, байдалаарнай һонирходог, заабари, зүбшэл үгэдэг зангаараа. Тиихэдэ гушаад жэлдэ малай хойноһоо ябажа, «Хүндэлэлэй Тэмдэг» ордендо хүртөөд, амаралтада гараһан Екатерина Николаевна Глазкова, мүн иимэ ордендо хүртэһэн үндэр наһата Ханда Доржиевна Лубсандоржиева, коммунистнууд Зоя Жамьянова, Галина Нимбуева болон бусадай хубита тон ехэ.

Партийна конференцидэ хабаадажа байхадаа, мүнөөшье үшөө үндэр амжалта туйлаха хэрэгтэмнай юун һаалта хэнэб гэжэ бодоһон зандааб. Нэн түрүүн социалис мүрысөөн ажалдамнай ямар нүлөө үзүүлхэ аргатайб гэжэ харая. Энээн тушаа хоёр баримта харуулхамни.

Үнгэрэгшэ жэлэй түрүүшын кварталай дүнгөөр манай коллектив район соогоо түрүү һуури эзэлжэ, дамжуулгын улаан вымпелдэ хүртэһэн юм. Энээн тухай мэдээсэл районой газетын хуудаһанда толилогдоо һэн. Харин тэрэ вымпелые хэншье манда асаржа барюулаагүй. Энэ нэгэдэхи баримта.

Хоёрдохи баримта. 1979 ондо районой 6 фермын дунда мүрысөөн эмхидхэгдэжэ, бидэ «50 лет Октября» совхозой Ородой-Адагай фермын коллективтэй мүрысэхэ гэжэ хэлсээ баталба гээшэбди. Жэлэй, мүн квартал бүхэнэй дүнгые согсолон, бэе бэедээ айлшалалсажа, одоол нүхэр ёһоной хөөрэлдөө хэжэ байхадамнай, ехэ һониншье, урматайшье байдаг бэлэй. Теэд энэ эхи табиһан заншалнай саашадаа 1980 ондо залира залирһаар, огто мартагдашоол даа. Халагламаар лэ байгаа. Аша үрэ асарха энэ заншалаа арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлһээ үргэлжэлүүлээ һаа, хэрэгтэйл ха гэжэ би һананаб. Үшөө тиихэдэ районой хонишод жэлдээ хоёр дахин уулзадаг заншалтай. Харин һаалишадтай тиимэ уулзалга огто үнгэргэгдэдэггүй байһаниинь нэгэ бага гомдомоор агша.

Саашань хэлэхэдэ, иимэ байна. Бидэ үбэлдөө гэртээ, Булаг тосхондоо байдагбди. Харин зундаа Улаан-Тоором гэжэ газарта зөөгөөд, харанхы бүрэнхыгөөр зуниие үнгэргэдэг гээшэбди. Зайн галай үгы байһанһаа боложо, үнеэдээ үнеэхил гараараа шобторхо баатай бологдоно. Мүнөө зун болотор, тэндэ зайн галтай болохот гэжэ совхозоймнай хүтэлбэрилэгшэд манаа найдуулдаг. Энэ асуудал зүбөөр шиидхэгдэхэ аабза гэжэ бидэшье баһал найданабди.

Мүнөө жэлэй малай үбэлжэлгые эмхи гуримтайгаар, ашаг үрэтэйгөөр үнгэргэхэ бүхы арга боломжонууд манда бии. Үбһэншье, шэмэтэй тэжээлшье гомдолгүй бии даа. Үнеэн бүхэндэ сүүдхэдэ 2 килограмм үбһэ, 500 грамм концентрат, үшөө һаагдаһан литр һүндэ гэжэ 200 грамм холимол зүйл, 20 килограмм силос, сенаж (һолоомон багашаг) үгтэнэ. Тэжээл буйлуулдаг цех таһалгаряагүй хүдэлнэ, үнеэдтээ бүлеэн бурдууг уулганабди. Юрэдөө, малай харууһалгые үдэр бүри һайжаруулжа, эдеэлүүлгые зүбөөр эмхидхэбэл, һүн үбэлэйшье сагта ехээр абтахань лабтай. Гансал оролдохо хэрэгтэй байна. Ажалдаа амжалта туйлаха гээ һаа, хамтаараа оролдохо шухала гэжэ дахин дабтан хэлэнэб.

Би өөрөө хори гаран жэлдэ совхозойнгоо мал ажал дээрэ хүдэлжэ ябанаб. Һүүлэй арбаад жэлдэ үнеэн бүриһөө 2000 килограммһаа бага һү һаагаагүй һэм. Харин үнгэрэгшэ жэлдэ шэнэ гунжадые түрүүлээб. Тиигэжэ хоёр мянгатанай тоодо орожо шадагдабагүй. Һүтэй һайн гунжад, тиимэһээ мүнөө жэлдэ хоёр мянганайнгаа дабаанда заатагүй гараха байхаб. Фермын партийна бүлэгые хүтэлбэрилжэ ябаһан хүн гээшэ үгөөрөөшье, ажалаараашье нүхэдөө уряалха ёһотой ха юм.

Х. БУЯНТУЕВА,
Чисаанын совхозой Булагай фермын һаалишан, Ажалай Улаан Тугай ордентой.

Н. А. Семашкын нэрэмжэтэ республиканска больницын ларингологическа отделениин врач-хирург А. Б. Бороноев олондо мэдээжэ болонхой. Тэрэ орёо нарин операцинуудые хэдэг эрхим мэргэжэлтэн болон тодоржо, республикадамнай нейрохирургиин албанай үндэһэ һуури табиһан С. С. Бороноевой дүршэл шадабарие халан абаһан габьятай. Микрохирургида гэхэ гү, али шэхэнэй, хоолойн, хамарай үбшые эмшэлхэдээ, онол аргыень дууһан шудалхаһаа гадна өөрын зүгһөө анхармаар дурадхалнуудые оруулһан, шэнжэлгын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулһан, бохёохы ажалайнгаа түлэг дунда ябаһан эмшэн медицинын эрдэмэй кандидадай нэрэ зэргэтэй болонхой. Гэхэһээ гадуур дээдэ гарай мэргэжэлтэн нииитын ажабайдалда онсо эдэбхи гаргадаг тула коллектив соогоо эгээл хүндэтэй хүнүүдэй нэгэн юм. Тиимэһээл тэрэ олон жэлэй туршада республикын эгээл томо больницын партийна организацие хүтэлбэрилдэг юм.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ДЕЛЕГАТ ТУХАЙ ҮГЭ

ЗАЛУУ НАҺАНАЙ ЗОЛТОЙДО

XXIX районно партийна конференциин делегадаар Дүтэлүүрэй совхозой дүрбэдэхи отделениин залуу малшан Николай Цыденович Гончиков һунгагдаа һэн. Коммунис партиин зэргэдэ жагсаһаар оройдоол жэл үлүүтэй боложо байгаашье һаань, аха нүхэдынь тэрээндэ аргагүй ехэ этигэл найдабари үзүүлжэ, тэрэниие районно партийна конференциин делегадаар һунгаа бшуу. Николай Гончиков залуушье һаа, үндэр бүтээсэтэ ажалаараа энэ этигэл найдабарида хүртэхэл ёһоороо хүртөө гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Залуушуулые хүдөө ажахыда хүдэлжэ, мяха, һү, нооһо үйлэдбэрилгые эрид дээшэлүүлхыень 1970 ондо ВЛКСМ-эй Центральна Комитет уряалаа бэлэй. Энэ уряагаар орон доторнай хэдэн мянган залуу хүбүүд, басагад хүдөө гаража, механизаторнууд болон малшад болоһон байна. Тэрэл жэлдэ Николай Сэхирэй дунда һургуули дүүргээд байгаа һэн. Залуу хүбүүнэй урда бүхы зам нээгдээ һэн ааб даа. Теэд Николай үни бодолгото болоогүй. Тэдэнэй эсэгэ Цыден Ду[illegible]рович, эхэнь Бадма Гармаевна гэгшэд бүхы наһан соогоо хүдөө ажахыда хүдэлжэ, хүбүүгээ малшанай мэргэжэлдэ ургаһан байгаа. Тиимэһээ энэ хүбүүн тэрэ үедэ «Победа» колхозой правленидэ мэдүүлгэ үгөө бэлэй.

Мүнөө тэрэ гэһээр арбаад жэл үнгэршэбэ. Николай түрүүшээр колхозой гэшүүнээр абтаад байхадаа, хоёр жэлэй туршада элдэб ажалда яваа. Теэд удангүй алба хэхэ сагынь ерэжэ, Николай Номгон далайн флодто алба хэхээр мордоһон байна. Албанай удаа тэрэ түрэл нютагаа бусажа, баһал нютагтаа хүдэлжэ эхилээ һэн. Тиихэдэ «Победа» колхоз Дүтэлүүрэй совхозой отделени болоод байгаа.

Хүдэржэжэ, нилээд томоотойшье болоһон, даалгагдаһан ажалдаа харюусалгатайгаар хандадаг хүбүүе совхозойнь хүтэлбэрилэгшэд хараада абажа, тэрээндэ 1977 ондо мал шахан таргалуулха гүүртэ даалгаа һэн. Тэрэ суг хүдэлхэ дуратай залуушуулые оложо, комсомол-залуушуулай коллектив байгуулһан байгаа. Тиигэжэ тус гүүртын залуушуул 190 толгой үхэрнүүдые харууһалжа, муу бэшэ үрэ дүн туйлаһан бэлэй. Тэдэнэр энэ жэлдэ малай толгой бүриин шэгнүүрые дундаа зэргээр сүүдхэдэ 950 граммаар нэмээжэ шадаха бшуу.

Николай Гончиковой партида орохо мэдүүлгые партийна суглаан дээрэ үнгэрһэн жэлэй май һарада зүбшэһыень һанааб. Ажалша бэрхэ, хэдэн жэлдэ малшанаар ажаллажа, өөрөө бүхы талаһаань харуулһан, ажалдаа бүхы зүрхэ сэдьхэлээ үгэжэ хүдэлдэг хүбүүе суг хүдэлдэг аха нүхэдынь партида орохыень зууршалаа ха юм. Мүн өөрөөшье Николай энээн тухай бодожо ябаһан ааб даа. Тиигэжэ коммунистнууд тэрэниие нэгэн дуугаар партида абаа бэлэй.

Ажалдаа абьяастай, түоэһэн юумэһээ тунхарихагүй, бүхы хүдэлмэриеэ унжагайруулангүй саг соонь дүүргэхые оролдодог, хүдэлмэриеэ эмхидхэхэдээ бэрхэ хадаал тэрэ хүн өөрынгөө зүгһөө һайшаал магтаалда хүртэнэ бшуу. Хүнэй үгэеэ ойлголсожо, сүлөө сагаа ашаа үрэ ехэтэйгээр, һонирхолтойгоор үнгэргэхые оролдодог һэн тулань залуушуул дуратайгаар хүдэлхые тэгүүлдэг юм. Үнгэрһэн районно партийна конференци дээрэ залуу коммунист областной партийна конференциин делегадаар һунгагдаа.

Һаяхан тэрэнэй гүүртэдэ ошоходомнай, бүхы юумэниинь эмхи гуримтай, малыньшье тобир тарган байгаа һэн. Гэхэтэй хамта эндэ ёһотойл комсомол-залуушуулай коллективэй хүдэлжэ байһые элеэр ойлгохоор. Комсомолшууд Володя Цыреторов, Доржо Данжалов, Пурбо Соктоев гэгшэд нютагаингаа дунда һургуули дүүргээд, эндэ хүдэлхэеэ ерээ һэн. Эдэмнай булта коммунист Н. Гончиковой ударидалга доро хүдэлжэ, дүй дүршэлтэй малшад боложо байнхай. Комсомол-залуушуулай тус коллектив үбэлэй үедэ үхэр бүриингөө шэгнүүрые дунда зэргээр сүүдхэдэ 800 граммаар дээшэлүүлхэ социалис уялга абанхай.

— Хүбүүднай хэзээдэшье үгэдөө хүрэхэл байха. Мүнөө тэдэнэр бүхыдөө 236 толгой залуу мал харууһална. Энэ хүнгэн хэрэг бэшэ даа. Илангаяа үбэлэй үедэ тэдэниие һайнаар эдеэлүүлхэ, саг соонь уһалха хэрэгтэй. Үбэлэй үедэ малай шэгнүүр иимэ ехээр нэмээхэнь бэрхэтэй гэжэ хэншье мэдэхэ. Теэд тэдэнэр үгэеэ хиидэ хаядаггүй. Ажалайнгаа амжалтые тэдэнэр түрэл партиингаа XXVI съездэ зорюулна ха юм, — гээд отделениин зоотехник Светлана Дымбрыловна Дымбрылова хөөрөө һэн.

Үнэхөөрөөшье, энэ гүүртын залуушуултай, тэрэниие даагша партиин гэшүүн Николай Гончиковтой уулзажа хөөрэлдөөд, ажал хэрэгтэйнь танилсаад байхада, абаһан уялгаяа тэдэнэй дүүргэхэ байһандань найдахаар.

Д. УРБАЗАЕВ.

Захаминай район.

«Парти кадрнуудые үндэрөөр сэгнэдэг, тэдэнэй хэрэг бүтээхэ хаба шадабарида этигэдэг, тэдэниие анхаралтай оролдосотойгоор ургуулан хүмүүжүүлдэг. Манай кадрнуудай арад зоной үмэнэ харюусалгаяа ойлгон мэдэржэ, бүхы хүсэ шадалаа, эрдэм ухаагаа, дүй дүршэлөө саашадаа коммунизмын хэрэгтэ зорюулхань дамжаггүй». *Л. И. БРЕЖНЕВ.*

АЖАЛНИ, ЖАРГАЛНИ ЭНДЭ ЮМ

Шэнэ жэлэй ерэхэдэ, хүн бүхэн үнгэрһэн ажабайдал тухаигаа бодомжолон, хэһэн, бүтээһэн хэрэгүүдэйнгээ дүнгүүдые согсолжо, ерээдүй тухайгаа сэдьхэдэг гээшэ ааб даа. Бишье баһал тиигэдэг заншалтайб. Минии ажалда шэнэ табан жэлые асаржа, ажабайдалдамни шэнэ арбан жэлые нээһэн 1981 оной Шэнэ жэлэй ажалай вахтые би һүниин халаанда эхилээ һэм. Абаһаар харахада, ямаршье хубилалта үгы шэнги һэн. Урдынхи мэтээр заводнай хүдэлмэришэ амисхаалаараа шууяжа, шэхэндэ дадал болошоһон абяан соностожо байгаашье һаань, сэдьхэлдэмни ямаршьеб дулаасуулһан ульһанай ороһон дол боложо, ажабайдал, ажал тухаингаа бодомжолхо дуран хүрэгдэнэ...

Арбан табан жэлэй саада тээ манай гэр бүлэ Таловка зөөжэ ерэһэн юм. Аба эжы хоёрни заводто хүдэлхэеэ орожо, бидэнэр, үхибүүд һургуулида яваа һэмди. Би тиихэдэ наймадахи класста һурахаяа ороо бэлэйб. Жэл соо һураад, наймадахи класс дүүргэмсээрээ, заводто хүдэлхэ гэжэ шиидээ һэм. Аба, эжымни хүдэлдэг газар, заводой ажалша коллектив минии эдир гэнэн сэдьхэлые татаа һэн гү, али яагаа һэм, юрэдөө, һуралсалаа үдэшын һургуулида үргэлжэлүүлхэ гэжэ шиидэһэн хүм.

Заводой кадрнуудай таһагта һууһан хүн минии мэдүүлгые хаража үзөөд, бага зэргэ гайхан татажа:

— Ямаршье ажалда орохо гүш? Заи, тиигэбэл арматурна цехтэ ошыш даа. Иимэ зоримгой басагад бидэндэ хэрэгтэй байха, — гээ һэн.

Гагнууршадта түмэр асаржа ябахада, түрүүшын үедэ һонигүй, хүндэшье шэнги байжа, түдэгэсөөдшье абаха саг гараа. Өөрөө аранга түмэр гагнаха гү, али оньһон машина дээрэ хүдэлхэ дуран хүрэгшэ һэн. Тиимэһээл заводтомнай крановщигуудай курсануудай нээгдэхэдэ, би баяртайгаар тэндэ ороо бэлэйб.

Гурбан һара һураад, кранай машинистын мэргэжэл абаһан тухай үнэмшэлгэтэй болооб (Ямаршье маркын кран хүдэлгэжэ шадаха аргатай). Одоол басаган наһандаа хүсэһэн хүсэлни бэелбэ гэжэ һанаа бэлэйб. Мэргэжэлээ гүйсэд шудалжа, ажалай дүршэлтэй болоторни, үшөөл үдэ гэжэ арайл ойлгохогүй гэнэн хонтор байгаа һэн хаб.

Энээниие һүүлдэ, кранай пультда һуужа, ажаллажа эхилхэдээ ойлгооб. Нэгэ-хоёр час соо кран хүдэлгэжэ һураха гү, али бүхы халаан соо хүдэлхэ гээшэ хоёр ондоо байшоо. Бетонщигуудай ажалые таһалгаряагүйгөөр хангаха уялгатай һэм. Хүндэшье, харюусалгатайшье, ажал. Эндэ түмэр замай контактна сетиин тулганууд шудхагдадаг юм. Теэд хэды хүндэшье һаань, «он хэниээ дутахабиб» гэһэн бодол түрэдэг байгаа. Мүн хажуудамни һайн сэдьхэлтэй багшамни, Елизавета Макаровна Русина байгаа бшуу. Тэрэнэй туһатай зүбшэл, заабаринуудые мүнөөшье һанажа, баяр баясхалан хүргэжэ ябагшаб.

Мүнөө арбан гурбадахи жэлээ кран дээрэ хүдэлнэб. Амжалтын зол баяршье, гээгдэлдэ ороһоной голхоролшье энэ хугасаа соо байгаал һэн бэзэ. Ажал хэрэгэйнгээ урагшатай ябахада, мүн нүхэдтөө магтуулхадаа, баяр түрэхэш. Харин кранайнгаа эбдэрэн зогсошоод, түсэб, даабаряа дүүргээгүй үлэшоо һаа, хүнэйшье нюур хараханьаягүй болодог.

Арбан гурбан жэл соо ажалай дүршэл, ажабайдалай жаргал ерээ. Теэд наһаншье ошонол гээшэ ха. Хүхюун солгёо комсомол наһамни үнгэрөө. Заводоймнай комсомолой организаци, цехэймни мастер Павел Васильевич Смирнов, электро-гагнууршан Иван Степанович Чирков гэгшэд Коммунис партиин гэшүүндэ орохыемни зууршалга үгөө һэн.

Үнгэрэгшэ жэл тухай хэлэбэл, арбадахи табан жэлэй түгэсхэхы жэл манай ажал дээрэ нилээд хүшэр байгаа. Участогнай жэлэйнгээ түсэбые дүүргээгүй. Эндэ манай хүдэлмэришэдые гэмнэхын аргагүй, тэдэнэр булта оролдосотой бэрхэ зон юм. Ондоол ушар шалтагаан байха. Тэрэнэй гол шалтагаанинь гэбэл, цемент дуталдана. Заримдаа кранууд зогсошоно, заһаха гэхэдэ, запчастьнууд үгы. Хуушан машинануудай частьнуудые абажа, манай крануудта табиха хэрэг али олон гарадаг. Энээн тухай хэлэхэ, хөөрэхэньшье хашартай шэнгеэр һанагдажа болохо. Теэд энэ манай, коммунистнуудай онсо һаналаа табиха хэрэг ха юм.

Жэлэй һүүл багаар заводоймнай коммунистнууд өөрынгөө тооһоото һунгалтын суглаан дээрэ намайе районно партийна конференциин делегадаар һунгажа, удаань тэрэ конференци дээрэ би—юрын хүдэлмэришэн, һаяхан лэ ленинскэ партиин гэшүүндэ абтаһан үшөөл залуу коммунист областной партийна конференциин делегадаар һунгагдаха хубитай байбаб. Түрүүшээр дууламсаараа мэгдэшоо һэм. Хасар, нюурни улайгаад, халуу бусашоо. Булта нам руу харашаһан шэнги. Юундэ заабол намайе һунгаха болоо юм? Манай заводтошье үнинэй дүршэлтэй, суутай коммунистнууд бии ха юм?..

...Минии ахирхан ажалые сэгнэжэ, энэ үндэр этигэл найдабари үзүүлһыень харюулха байхаб гэжэ мүнөө сэдьхэгшэб. Тэрэнэй тула түрэл болоһон заводтоо үнэн сэхээр оролдожол хүдэлхэб.

Энэ заводто эсэгэмни хүдэлөө. Эжымни мүнөөшье ажаллана. Александр ахамни бетонщигуудай бригадираар эндэл хүдэлдэг. Мүн он өөрынгөө нүхэр Николай Иванович Савиновтай үглөө бүри заводойнгоо проходной хүрэтэр сугтаа ошодогбди. Манай түрэлхидые бултыень иигэжэ тоолобол, тус заводто уг залгамжалан хүдэлдэг гэр бүлэ болоно бэшэ аал?

Минии ажалай дэбтэр дээрэ арбан дүрбэн жэлэй саана табигдаһан «Таловкын түмэр-бетон хэрэгсэлнүүдэй заводто абтаба» гэһэн гансахан тэмдэглэл бии юм. Энэ заводто би хүмүүжэн ургажа, мэргэжэл шудалжа, агуу ехэ хүдэлмэришэн ангиин зэргэдэ жагсааб, алдарта Коммунис партиин гэшүүндэ абтааб. Мүн ажалайнгаа, ажабайдалайнгаа бата һайхан харгыда гарааб. Ажаллажа жаргаха гээшэ юунһээшье үнэтэй байхал.

В. УШАКОВА,
Таловкын түмэр-бетон хэрэгсэлнүүдэй заводой кранай машинист, областной партконференциин делегат.

ЗҮБ ХҮТЭЛБЭРИИН АША

МАНАЙ һү һаалиин фермын коллектив үнгэрэгшэ арбадахи табан жэлые амжалтатайгаар түгэсхэжэ, далайда дуһалшье нэмэри болодог гэлсэдэгтэл, ороноо хүгжөөхэ ехэ хэрэгтэ өөһэдынгөө хубитые оруулалсаба гэхэ байнаб. Фермэдэмнай 35 хүн ажаллана. Тэдэнэй 15-ниинь һаалишад. Бэшэниинь мал адуулагшад, тугалшад, тэжээл буйлуулагшад гэхэшэлэн. Би өөрөө дүрбэн жэлэй туршада энэ фермые даагшаар хүдэлжэ байнаб.

Коллективнай һү һааха болон гүрэндэ худалдаха табан жэлэй түсэбые үнгэрэгшэ зунай июнь һарада, жэлэйнгээ түсэбые август һарада дүүргээ һэн. Иигэжэ табан жэлэй даабариһаа гадуур нилээд ехэ һүн һаагдаба, гүрэндэ тушаагдаба гээшэ. Бүхы тушааһан һүнэймнай 80 гаран процентнь нэгэдэхи сортоор абтаа. Илангаяа һүүлэй хоёр-гурбан жэлэй туршада һү һаалгаяа горитой дээшэлүүлжэ шадаабди.

Ямар аргаар иимэ амжалта туйлагдааб? 1976 ондо түрүүшынхиеэ тус фермые даагшаар хүдэлхэеэ ороходоо, хоолон, хүгшэрһэн үнеэдые шэнэ гунжадаар һэлгэхэ шухала гэһэн эрилтэ табяа бэлэйб. Иимэ хубилалта хээд байхадаа, һаалишадай ажалые зүбөөр хүтэлбэрилхэ, саг үргэлжэ хинажа байха хэрэгтэй һэн.

Манай фермэдэ һүүлэй үедэ һургуули һая дүүргэһэн залуушуул олоороо хүдэлхэеэ ерээ. Тэдэнэй дундаһаа эрхим комсомолшуудые партида яһала абажа байгаабди. Мүнөө манай фермэдэ 10 коммунист, 9 комсомолшууд хүдэлнэ. Партийна бүлэг байгуулагданхай. Коммунист бүхэн, комсомолец бүхэн харюусалга ехэтэйгээр дааһан хэрэгтээ хандана. Урдахи зорилгоёо хамтааран зүбшэн хэлсэжэ шиидхэнэбди.

Манай туйлаһан зарим тэды амжалтада социалис мүрысөөн ехэ үүргэ дүүргэнэ. Үнгэрэгшэ жэлэй зунай дүрбэн һарын (июнь—сентябрь) туршада үнеэн бүриһөө 1000 килограммһаа доошо бэшэ һү һааха гэһэн уряатайгаар районойнгоо фермэнүүдэй бүхы һаалишадта июнь һарын эхеэр хандаа һэмди. Өөһэдынгөө хэлэһэн үгэдэ хүрөөбди. Мүнөө КПСС-эй XXVI съездын хүндэлэлдэ зорюулан дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгые абанхай, нэгэдэхи кварталай түсэб мартын 8 болотор дүүргэхэ зорилго урдаа табинхайбди.

Түрүү нүхэдөө эндэ дурдангүй гаража болохогүй. Манай коммунистнууд үнинэй һаалишад С. Д. Лудукова, Р. Ж. Дашеева, тугалшан М. Д. Комиссарова гэгшэд хододоо эрхим жэшээ харуулан, мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябадаг юм. Шэнэ жэлэй һайндэрэй боложо байха үеэр фермымнай үнинэй һаалишан С. А. Сымбелова «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденоор шагнагдаба гэһэн мэдээсэл маанадые ехэтэ баярлуулба. Залуу һаалишан Симма Шармашкеева түрүүшынгээ жэл хүдэлбэшье, үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 2829 килограмм һү һааба. Зундаа тэрэ Москвада үнгэргэгдэһэн Олимпиадын наадануудые хаража ерэһэн юм. Магтан дурдамаар нүхэд манда үшөө олон ааб даа.

Гэбэшье манай ажал хэрэгтэ хүсэд шиидхэгдээгүй, асуудалнууд олон бии байна. Бидэ бүхы хүдэлмэреэ имагтал гараараа хэнэбди. Малай тэжээл хүсэд хүрэхөөр бэлэдхэгдэнэгүй. Олон жэлэй таримал ногоотой һайжаруулагдамал бэлшээритэй болоогүйдэ яашье аргагүй. Эдэ мэтын асуудалнуудые шиидхэжэ шадаа хадаа жэлэй туршада үнеэн бүриһөө дунда зэргээр фермээрээ 2300 килограмм бэшэ, харин 3000 килограммһаа дээшэ һү һааха арга боломжо олдохо бэлэй.

А. ДАШЕЕВА,
Түнхэнэй совхозой Могой-Горхоной һү һаалиин фермые даагша.

МОНГОЛ ҺАЙХАН ОРОНДО

СССР болон МНР-эй Хани барисаан, харилсаа холбоон болон бэе бэедээ туһалалсалга тухай Договорто гар табигдаһаар 35 жэлэй ой январиин 15-да гүйсэбэ.

АХА ДҮҮГЭЙ ЁҺО ГУРИМААР

Монголой Арадай Республикын электрын элшэ хүсэ үйлэдбэрилхэ олон тоото объектнүүдэй проект зохёон табилгада, мүн тэдэнние байгуулгада совет эмхи зургаанууд болон предприятинууд хабаадаа. Тэдэнэй туһаламжаар томо ТЭЦ, дизельнэ электростанцинууд болон «Эрдэнэт» комбинадта дулаагаар хүдэлгэгдэхэ станци ашаглалгада үгтөө. Эдэнь бүлтадаа оронойн Түбэй энергосистемэдэ оруулагдажа, хүсэ шадалыень аша үрэтэйгөөр хэрэглэхэ арга боломжо олгоно.

Мүнөө үедэ Бага-Нуур гэжэ нүүрһэнэй уурхайда электрын элшэ хүсэ үйлэдбэрилхэ комплексын проект зохёогдожо байна. Советскэ Союзай туһаламжатайгаар бодхоогдожо байһан ТЭЦ-4 Монгол ороной ниислэлые дулаагаар болон элшэ хүсөөр гүйсэд хангаха юм.

СОВЕТ ДҮРШЭЛДЭ ТҮШЭГЛЭН

Интернациональна хани барисаанай хото гэжэ Монголдо нэрлэгдэдэг Дарханай предприятинуудта үйлэдбэри эмхидхэхэ талаар совет дүй дүршэл үргэноор дэлгэрһэн байна. Имагтал энэ дүршэлые ашаглажа, Дарханай барилгашад һүүлэй үедэ 30 гарал объектые эрхим сэгнэлтэтэйгээр тушаагаа. МНР-эй Ажалай Герой Г. Тягшжавын хүтэлбэрилдэг бригада Социалис Ажалай Герой Н. А. Злобиной ажалай онол аргануудые хэрэглэжэ, табан жэлээ болзорһоонь урид дүүргээ. Саратов хотынхидой продукци голодоһогүйгөөр тушааха дүршэл, мүн львовойхидой шанарые хүтэлбэрилхэ системые нэбтэрүүлжэ, хониной арһаар дэгэл оёдог Г. Димитровэй нэрэмжэтэ фабрикын коллектив продукциин шанар болон ажалай бүтээсэ нилээд дээшэлүүлһэн байха юм. Ленинградай «Электросила» нэгэдэлэй бригадир Социалис Ажалай Герой С. С. Витченкын үүсхэлээр эхилһэн һурган хүмүүжүүлгын хүдэлөөндэ зохёохы ёһоор хандажа, МНР-эй Ажалай Герой машинист-экскаваторщик Ч. Цэрэндорж өөрынгөө мэргэжэлдэ Шарын-Голой нүүрһэнэй уурхайн 40 гаран залуу хүдэлмэришэдые һургаа.

ШЭНЭ ТЕПЛОВОЗУУД

Һаяхана Улаан-Баатарай түмэр замай вокзалай перронһоо «2М-62» тухэлэй совет тепловоз түрүүшынгээ аянда мордобо. Эд бараа зөөдэг 54 вагонһоо бүридэһэн энэ хүндэ составые жолоодохыень түрүү машинист, коммунист Ц. Бумцэндэ найдагдаба. Нигэжэ Улаан-Баатарай түмэр зам дээрэ совет шэнэ тепловозуудые ашаглалга эхилбэ. «2М-62» түхэлэй тепловозууд Монголой түмэр замшадай олон удаан жэлнүүдтэ ашаглаһан «ТЭ-2» гэһэн хуушанай тепловозуудые һэлгэбэ ха юм. Шэнэ машинын хүсэ шадалынь хоёр дахин ехэ. Тэдэнние ашаглалга поезднуудай хүдэлөөе хүрдэдхэхэ, ашаа шэрэлгые ехэ болгохо байна.

Магистралиие техническэ талаарнь шэнэлхын тула тэрэнэй олонхи участогуудыень һэльбэһэн юм. Советскэ Союзда монгол түмэр замшад олоорсо бэлэдхэл ба һурадсал гараа.

Шэнэ техникые амжалтатайгаар ашаглалга хадаа Улаан-Баатарай түмэр замай бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй, партийна, профсоюзай болон ревсомолой организацинуудай МНРП-гэй зарлагдахаяа байһан XVIII съездэдэ, Монголой арадай революциин 60 жэлэй ойдо ажалай бэлэг болобо гээшэ.

УЛААН-БААТАР. Сүхэ- Баатарай хүшөөгэй дэргэдэ.
Р. БАЙРОВАЙ фото.

АРАД ЗОНДО ТАЛАРХАГДАДАГ ТЕАТР

Хорин табан жэлэй саана мүнөө Монголдо мэдээжэ болоһон уран һайханай коллективүүдэй нэгэн — Баян-Үлгын хүгжэмтэ-драматическа театр байгуулагдаһан юм. Тус коллектив үндэһэн искусствын эрхим дээжые амжалтатайгаар нэбтэрүүлхэһээ гадна энэ хизаар нютагта хүн зоной ехэнхинь болодог казахуудай болон урянхайнхидай уран бэлигые дэлгэрүүлдэг габьяатай.

Үнгэрһэн жэлнүүдтэ театрай коллективэй зохёохы шадабаринь нилээд хүгжөө. Репертуартань — мэдээжэ монгол уран зохёолшод Д. Нацагдоржын, Д. Намдагай, Ч. Лодойдамбын болон нютагай залуу бэлигтэнэй зохёолнууд бии. Тэрэнэй сценэ дээрэ Н. Гоголиин «Ревизор», Н. Хикмедэй, совет драматургнууд М. Ауэзов болон Ч. Айтматовай пьесэнүүд табигдадаг.

Үндэһэн яһатанай хүгжэмэй инструментнүүдэй оркестр тус театрай омогорхолынь болонхой. Тэрэ казах, монгол композиторнуудай зохёолнуудһаа гадна Л. Бетховеной, В. Моцартын, И. Штраусай, М. Глинкын, П. Чайковскиин, С. Рахманиновай зохёолнуудые гүйсэдхэдэг.

ОЙН БАЯРТА ЗОРЮУЛАГДАБА

Монголой арадай революциин 60 жэлэй ойдо зорюулагдаһан «Гаталагдаһан харгы зам» гэһэн юһэн серитэй баримтата фильмые МНР-эй телевидени найруулан табижа дүүргэжэ байна. Тус фильм дотор арадай засагай жэлнүүдтэ болоһон хубилалтанууд тухай хөөрэгдэхэ.

Фильм зохёогшод архивууд сооһоо кинохроникын тон шухаг, һонирхолтой — Д. Сүхэ-Баатар хүтэлбэрилэгшэтэй Монголой правительствын түрүүшын делегациин Москвада байһан тухай, хуушан Үргөө хотые, барон Унгерның, сагаантанай зэрлиг аашануудые, Богдо-гэгээнэй дасанда үнгэргэгдэдэг мүргэл, мүн Советскэ Союзай туһаламжаар Монголдо түрүүшын промышленна предприяти бодхоолгые харуулһан кадрнуудые оложо, фильмдэ оруулаа.

Фильмые зохёолгодо Монголой орон тоото бэлигтэй кинематографистнууд хабаадаа. Бүхы юһэн серинн ахамад консультантнь — Монголой Арадай Республикын Наукануудай академиин президент академик Б. Ширендыб байха юм.

(АПН).

СПОРТ

ӨӨҺЭДЫН ҺУРГУУЛИТАЙ БОЛОХОНЬ

«Буревестник» бүлгэмэй областной совет (түрүүлэгшэнь В. Г. Цырёнов) шатар наадые хүгжөөлгэдэ анхаралаа ехээр хандуулна гэхэдэ, алдуу болохогүй ха. «Буревестник» бүлгэмэй областной соведэй түрүү һуури эзэлхын түлөө факультедүүдэй хоорондо һаяхан үнгэргэгдэһэн нааданда 12 командын зуу гаран шатаршад хабаадаа юм. Эрэшүүлэй дундаһаа машина бүтээлгын, эхэнэрнүүд сооһоо мяха-һүнэй продукци үйлэдбэрилгын технологиин факультедүүдэй командануд түрүү һуури эзэлбэ.

Тиихэдэ «Буревестник» бүлгэмэй суглуулагдамал командын гэшүүд бүхэсоюзна болон бүхэроссиин наадануудта хабаадалсадаг болонхой. Энээнһээ гадна, тус бүлгэмэй эрхим шатаршад РСФСР-эй хубиин түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ хабаадалсаһаншье байха.

Улаан-Үдын 1-дэхи интернат һургуулиин 4-дэхи классай һурагша Баяр Доржиевые дэлхэйн экс-чемпион В. В. Смысловой заочно һургуулида оруулхые «Буревестник» бүлгэмэй областной совет зууршалаа гэжэ мэдээсээ һэмди.

Хурамхаанай районой Барханай дунда һургуулида һуража байхадань, саашадаа шатар наада һайнаар шудалхын тула Улаан-Үдэ ерэхыень Баярта дурадхаа бэлэйбди.

Баяр Доржиев 1980 оной октябрьһаа хүүгэдэй спортын һургуулида һуража эхилэнхэй. Тиин дэлхэйн экс-чемпион В. В. Смысловой эдиршүүлэй заочно һургуулида орохо шалгалтаяа тэрэ декабрь һарада амжалтатайгаар барижа ерэбэ. Тус һургуулида үхибүүд найматайһаа эхилээд, хорин хоёртой болотороо шатарта һурадаг юм. Һубэлгэн бэрхэ, һонор ухаатайшуулынь хоёрдохи разрядһаа эхилээд, спортын мастер болоторооургадаг байна.

Сибирь болон Алас-Дурнын зүгһөө Баяр тус һургуулиин ори ганса түлөөлэгшэ болоно. Эндэ һурадаг һурагшад шатар наададаг, удаань мастерай харууһан дорэ партияа хаража үзэдэг, шэнжэлдэг, тайлбарилжа һурадаг юм. Эдэ бүхы түрүүшын шалгалтые Баяр яһала һайнаар гаталба.

Дэлхэйн экс-чемпионой һургуулида абтаһан һурагшад жэлдээ гурбан удаа суглардаг заншалтай. Түрүүшынхинь — декабрьда, удаадахинь март болон зунай ямар нэгэ һарада «Орлёнок» гэжэ пионернүүдэй лагерьта суглардаг юм. Хэдэн жэлэй урда тээ дэлхэйн экс-чемпион М. Ботвиннигай эмхидхэһэн һургуули һайн нүлөө үзүүлээ һэн. Мүнөө энэ үүсхэлынь дэмжэгдэжэ, иимэ һургуулинууд хаа хаанагүй нээгдээ. Жэшээнь, дэлхэйн экс-чемпионууд Т. Петросян — «Спартагта», М. Таль — Латвида, В. Смыслов — «Буревестник» бүлгэмэй Россин соведтэ, мүн Е. Геллер СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдтэ шатарай заочно һургуулинуудые нээһэп байна.

Эдир шатаршадай һургуулида абтагшад наһа наһаараа хэдэн бүлэг боложо хубаараад, мэргэжэл, шадабаритай, дүршэл баянтай шатаршадай хэшээлнүүдтэ ябадаг. Жэшээнь, багшанарай дунда гроссмейстернүүд Ю. Разуваев, Ю. Балашов, у... хоорондын классай мас... нууд М. Дворецкий, Б. З... ник, В. Файбусович гэ... бии.

Смысловой хүмүүжүү... һурагшадай дундаһаа 16-... В. Салов бага наһанан э... шүүл сооһоо дэлхэйн че... он болоһон байна. Тии... Воронеж хотын универс... дэй 1-дэхи курсын студ... ка Н. Ерусланова СССР ... спортын мастер болонхо...

Һүүлэй жэлнүүдтэ ма... республика дотор үхибү... дунда шатар наада хүг... хэ хэрэгтэ ехэ анхарал ... дуулагдадаг болоо. И... һургуулинууд авиацион... локомотив-вагон заһабар... гын. Шэнэ-Бэрээнэй гол... водуудта, Гусиноозёрск хо... до. Хурамхаанай, Барга... най районуудай Ленинэй... рэмжэтэ, Уланай колхоз... дай дунда һургуулинуу... нээгдэжэ. бэлигтэй бэ... хүбүүд, басагадые элир... захалаа. Тиихэдэ респуб... кын Гэгээрэлэй министер... вын оролдолгоор хүүгэ... спортын 5-дахи һургууль... дэргэдэ шатарай отдел... нээгдэһэн байна. Сэхыень ... лэхэдэ, һүүлэй үедэ «Са... тэргэ» гэжэ клубай рес... ликын түрүү һуури эзэл... түлөө мүрысөөндэ олон ... гаад, мянгаад эдир пио... нүүд — хүбүүд, басагад ха... дадаг болонхой.

«Буревестник» бүлгэ... областной соведэй дэр... дэлхэйн экс-чемпион В. ... Смысловой һургуулиин ... лиал һаяар нээгдэхэ. Рес... ликымнай эдир шатар... энэ һургуулида һураха ...

Л. ГАРМАЕВА.

ХОККЕЙ

ШАНГА ТЭМСЭЛДЭ...

Заншалай ёһоор, һурагшалай үбэлэй амаралтын үедэ манай республикын эдир спортсменууд ВЛКСМ-эй ЦК-гай «Алтан шайба», «Гүрэмэл бүмбэгэ» гэжэ алдарта клубуудай шангуудта хүртэхын түлөө мүрысөөнүүдтэ хабаададаг юм.

«Гүрэмэл бүмбэгэ» гэжэ клубай шанда хүртэхын түлөө һурагшадай дунда бүмбэгэтэй хоккейгээр республикын түрүү һуури эзэлэлгын мүрысөөн транспортын «Локомотивай» стадион дээрэ үнгэргэгдөө. Энэ мүрысөөн эдиршүүлэй дурые татаһаар үнинэй юм. Манай республика дотор иимэ мүрысөөн 15 жэлэй урда тээ болоо һэн. Мүнөө Буряад орондо 2500 гаран эдир хүбүүд спортын энэ зүйлые эрхилдэг. Загарайн, Хэжэнгын, Хориин районуудта тэрэ илангаяа үргэнөөр хүгжөөгдэжэ байнхай.

Үнэхөөрөөшье, һүүлэй гурбан жэлэй турша соо Хэжэнгын, Загарайн районуудай эдир хоккеистнүүдэй командануд бүхэсоюзна мүрысөөнүүдтэ хабаадаһан байна. Энэшье удаада тус районуудай түлөөлэгшэд һайн һорилго бэлэдхэлтэй байһанаа харуулаа.

Бага наһанай бүлэгтэ үнгэргэгдэһэн түгэсхэлэй нааданда Ключевской болон Хэжэнгын дунда һургуулинуудай һурагшад уулзаба. Түрүүшын шатада загарайнхид 2:0 тоотойгоор илабашье, удаань 0 : 3 тоотойгоор шүүгдэжэ, мүнгэн медальнуудаар шагнагдаа.

Аха наһанай бүлэгтэ Загарайн болон Хэжэнгын районуудай хоккеистнүүд түгэсхэлэй нааданда уулзаба. Элхиинхид (тренерынь В. Кугаткин) эдэбхитэйгээр наадажа, түрүү һуури эзэлбэ. Республикын чемпионадта түрүүшынхеэ хабаадаһан Железнодорожно районой «Юность» команда гурбадахи шанда хүртөө.

А. Бартунус (Элхиин дунда һургуули) эрхим ... наадагша гэжэ тоологдо... байна. Илагшад болоя ш... да хүртэгшэд, кубогууд... дурасхаалта бэлэгүүдээр ш... нагдаа.

Эдиршүүлэй дунда с... тын энэ зүйлые хүгжөө... тула комсомолой Улаан-Ү... горком, арадай гэгээрэ... таһаг, горспорткомитет ... тын һургуулинуудай һу... шадай дунда бүмбэгэтэй... кейгээр мүрысөөнүүдые ... гэрхэхэ зэргэтэй гэжэ һа... дана. Энээнэй тула рес... ликын ниислэл хотодо ... арга боломжо бии.

Республикын спортком... болон Гэгээрэлэй минис... ство спортын энэ зүй... спартакиадын програм... оруулаа һаань, таарамж... байгаа.

Р. НИКОЛАЕ...
манай штатнабэшэ кор...

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: ... данай үе.

В. ПЛУТТЫН фо...

ТАСС • АПН
ХИЛЫН СААНАҺАА

СОВЕТ-ЯПОН ХӨӨРЭЛДӨӨН

ТОКИО. Хоёр талын худалдаа наймаанай асуудалнуудаар совет-япон правительстванууд хоорондын хөөрэлдөөн эхилээ. 1976—1980 онуудай худалдаа наймаан ба түлөөһэн тухай япон-совет хэлсээнэй дүүргэлтын дүнгүүд эндэ согсолон гаргагдаха. Мүн совет-япон худалдаа наймаанай мүнөөнэй байдалые хоёр тала зүбшэн хэлсэхэ, тэрэнэй саашанхи хүгжэлтэ тусхайлан хэлэбэл, 1981—1985 онуудай (шэнэ табан жэлэй) худалдаа наймаан тухай хоёр ороной хоорондын хэлсээ баталха тухай һанал бодолоо мэдүүлсэхэ байна.

70-аад онуудай тэнгһээ хойшо СССР-эй ба Японой хоорондын худалдаа наймаанай хүгжэлтын дүнгүүдһээ харахада, худалдаа наймаанай холбоон хоёр ороной аша туһада харюусана. Жэшээлэн хэлэбэл, 1976—1980 онуудай СССР ба Японой хоорондын худалдаа наймаа урда табан жэлэйхитэй жэшэбэл, хоёр дахин шахуу нэмээ. Энэмнай 4 жэл юһэн һарын турша соо 11,3 миллиард түхэригэй хэмжээтэй боложо, хоёр талын хэлсээгээр хараалагдаһанһаа нилээд ехээр нэмээ. Хоёр ороной хоорондын худалдаа наймаан олон янзын болоо, худалдан абалсадаг эд бараануудай номенклатура үргэдөө. Экономическа элдэб проектнүүдэй талаар СССР-эй ба Японой хоорондын харилсаа холбоон тухай генеральна хэлсээнүүдые баталалга, тэрэшэлэн банкын удаан болзортой кредитүүдые абалсалга дурсагдаһан холбоо харилсаанда таарана.

Гэхэ зуура хоёр талын худалдаа наймаанай хүгжэлтын дүнгүүдһээ харахада, тэрэнние хүгжөөлгын замда Японой правительствын зорюута һаад тойбонуудые татаһан ябадал япон талада горитой хохидол ушаруулһан байна. СССР-тэй экономическа холбоогоо хизаарлаха гэһэн США-гай президент Дж. Картерай сонсохоһон политикада Токиогой нэгдэһэнһээ уламжалан, Японой промышленнигууд ехэ гарза хохидолдо ороо. СССР-тэй худалдаа наймаа хэдэг капиталис партнёрнуудай дунда хододоо хоёрдохи һуури эзэлдэг байһан Япон үнгэрэгшэ жэлэй дүнгүүдээр 5-дахи һуурида гараһоо.

Вашингтоние дагалгын хохидолтой байһые мэдэрһэн хүнүүд — Японой худалдаа наймаа эрхилдэг бүлэгүүд һохорлиг хараа бодол баримталхаяа болихыень правительстваһаа түйлэхэ гэжэ оролдоно, СССР-эй али-али талада ашатай туһатай худалдаа наймаа үргэдхэхые хүсэнэ.

АМГАЛАН БАЙДАЛАЙ ТҮЛӨӨ ТЭМСЭЛШЭДЭЙ УУЛЗАЛГА

НЬЮ-ЙОРК. Амгалан тайбан байдалай, буу зэбсэгүүдые хуряалгын түлөө, уласхоорондын оршон байдал заһаруулхын ба арадуудай хоорондын харилсаа холбоо хүгжөөхын түлөө тэмсэлэй асуудалнууд Нью-Йоркдо болоһон уулзалгын үедэ — түрүүлэгшэ академик Е. К. Федоров толгойлогшотой Эб найрамдал хамгаалха Совет комитедэй делегацитай Америкын түрүү үзэл бодолтой, дайн сэрэгтэ эсэргүү ниитын хэдэ хэдэн эмхинүүд болон хүдэлөөнүүдэй түлөөлэгшэдэй уулзалгын үедэ зүбшэн хэлсэгдэһэн байна. Совет делегаци Эб найрамдалай тала баригшадай нүлөө ехэтэй ниитын эмхиин — общиестводо алба хэхэ американ ханинарай комитедэй уряалаар ошоод, хоёр эмхиин хоорондын харилсаа үргэдхэхэ ба бэхижүүлхэ программын ёһоор Холбоото Штадууд дотор ябажа байна.

США-гай олониитын мэдээжэ ажал ябуулагша, шажанай санаарта У. Коффин уулзалгын үедэ үгэ хэлэхэдээ, буу зэбсэгүүдые урдилдэн түхеэрхэ ябадалые өөгшөөн дэбэргэгшэ Вашингтоной засаг захиргаанай дай жүреэдэдэг политикые ушар мэдэхэ американецууд эрид буруушаана гэжэ тусхайлан тэмдэглэбэ. «Холбоото Штадууд лэ эб найрамдалай хэрэгтэ аюул тохёолдуулжа байһан гол гуламта болоно. Юундэб гэхэдэ, Японой Хиросима ба Нагасаки хотонууд дээрэ атомна бомбонуудые хаяжа, «ядерна жэгшүүритэ аашын» эхи табиһан, бүгэдэ ниитын һандарал хосоролой аюул тохёолдуулһан байгаа, — гэжэ тэрэ мэдүүлээ. Вашингтоной засаг захиргаан лэ «хизаарлагдамал ядерна дай хэхэ» шэнэ стратеги зохёоһон байна. Энэнь США-е ядерна зэбсэгэй талаар булюу болгохо, бүхы дэлхэйе зонхилхо ябадал түйлэхэ гэһэн зорилготой» гэбэ.

Бидэнэр дуугай байха ёһогүйбди, манай үхибүүдэй сэрээдүйн байдалай энхэ тайбан байһые хүсэбэл, эршэмтэй ябуулга хэхэ зэргэтэйбди», — гэжэ Америкын олониитын эмхинүүдэй түрүү үзэл бодолтой мэдээжэ ажал ябуулагша К. Уэйсс мэдүүлээ.

Совет делегациин толгойлогшо үгэ хэлэхэдээ, хоёр гүрэнэй хоорондын харилсаае һайжаруулха, дэлхэйн шэнэ дайнай аюул зайсуулха ба бүхы дэлхэй дээрэ амгалан байдал батадхаха хэрэгтэ СССР болон США-дахи амгалан байдалай түлөө тэмсэлшэдэй хүдэлөөнэй дүүргэдэг үүргые элирхэйлэн дурдаба.

АРСАЛДААНИИНЬ УЛАМ ҺҮЖЭРНЭ

ВАШИНГТОН. Капитализмын улам һүжэржэ байгаа ниитэ кризис баруун зүгэй гол оронуудай хоорондын худалдаа наймаанай-экономическа зүришэлдөөнүүдые улам дэбэргэнэ гэжэ эхилээд байгааша жэлэй байдалые экономическа олон адаглагшад сэгнэнэ. 1981 он хадаа 30-аад онуудай «асари ехэ кризисһээ» хойшо уласхоорондын дэлгүүрнүүд дээрэ болоһон эгээн хэсүү тулалдаатай жэл болохо, — гэжэ «Вашингтон стар» газетын экономическа шэнжэлэгшэ Б. Моррис бэшэнэ.

Олонхиин һанамжын ёһоор, томо томо капиталис гүрэнүүдэй хоорондын шэнэ тулалдаанууд — удаан саг соо үргэлжэлжэ байгаа экономическа доройтолгоһоо бусадай хохидолоор мултарха гэдэг США-гай. Баруун Европын оронуудай ба Японой һэдэлгэнүүдэй үрэ хойшолон болоно. Иимэ оршон байдалда эдэ гүрэнүүд таһалгаряагүй үргэлжэлжэ байгаа доройтолгын намагһаа титажа гаргаха «локомотив» мүн гэжэ тоолоод, «өөрхэг түримхэй экспортын политика» хэрэглэхэ гэжэ оролдоно.

Бусадые хохидолдо оруулжа, «өөрынгөө хэрэг заһаруулха» гэдэг Вашингтоной һэдэлгэнүүдые США-гай конкурентнүүд хамаагүйгөөр хараад байха хэбэргүй гэжэ Б. Моррис тэмдэглэнэ. Холбоото Штадуудтай «худалдаа наймаанай ехэ дай хэхэ» ябуулга хэхэ шэнжэ Баруун Европодо бии боложо байнхай гэжэ тэрэ бэшэнэ.

США. Майами хотодо (Флорида штат) негр яһатанай олониитын түлөөлэгшэдэй жагсаал болобо. Тэрээндэ хабаадагшад американ засагаархидай үндэһэ яһанай илгаа баримталдаг политикые буруушаагаа, американ сүүдүүдэй хуурмаг аяг аашые эрид шууд шүүмжэлээ. А. Макдаффи гэжэ нэрэтэй негрэй полициинхидта алуулһаар жэлэй ойдо энэ жагсаалынь зорюулагдаа юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: жагсаалай хабаадагшад.

АП—ТАСС-ай фото.

ДАЙШАЛХЫ НҮХЭДЭЙ УУЛЗАЛГА

Эдэ хоёр сасууган юм. Нэгэниинь Эрхүүгэй областиин Кутулик тосхондо, нүгөөдэнь Баргажанай районой Шитхан тосхондо ажаһуудаг. Ород буряад яһанай хоёр нүхэд гушаад жэлэй туршада бэе бэедээ бэшэг бэшэлсэжэ, амар мэндэеэ мэдэлсэжэ байдагынь һайшаалтай. Дайшалхы нүхэдэй уулзажа, ушаржа, эльгэлэн хөөрэлдэхэ гэхэдэ, сүлөө саг, ая туха олдодоггүйнь тэрэ һэн бээзэ.

Гэбэшье шэнэ жэлэй һайндэрэй үсэр Шитхан тосхондо ажаһуудаг Алексей Евдокимович Шелковников хүндэтэ айлшанаа — Виктор Санжиевич Степановые талархалаа мэдүүлэн угтажа абаба. Наһажаал болоһон хоёр эрын нюдэсэ уһатуулан, бэе бэеэ бахим тэбэрихые хараһан хүн бүхэн эзэлүүдгүй зүрхэ сэдьхэлээ уяруулаа һэн.

Хүндын столдо һууһан хоёрой дурсаха, һанамжаа хэлсэхэ юумэн дууһаха, барагдаха бэшэл! Юрэнхы дээрэнь хөөрэбэл иимэрхүү даа. 1493 ондо эдэ хоёрнай 6-дахи армиин 54-дэхи һуралсалай тусхай танкова полкдо алба хэһэн намтартай. Хоюулан «Т-34» танкын командирнууд ябажа, залуушуулые һурган хүмүүжүүлһэн юм. Нэгэнтэ бэшэ нэгэ амһартаһаа хооллохо, нэгэ зүһэм хилээмэеэ хубаалдаха ушар гараа һааб даа. «Дайшалхы фронт эльгээгыт», — гэһэн гүйлтатайгаар командирта хандахадань: «Танкистнуудые бэлдэхэ үүргэтнай фронтдо ехэл туһа нэмэри болоно гээшэ». — гэжэ харюусадаг бэлэй. Нигэжэ хахасашагүй нүхэд хэдэн олон сэрэгшэдтэ мэргэжэл шадабаряа дамжуулжа дүршүүлһэн, техникын орёо оньһон нюусатай танилсуулһан юм.

В. С. Степанов А. Е. Шелковников хоёр Японой милитаристнуудые бута сохилгодо хубитаяа оруулалсаһан, илалтые ойртуулалсаһан габьяатай хүнүүд мүн.

Дайнай һүүлэй жэлнүүдтэ Алексей Ефимович хэлхэе холбооной отделение даагшаар хүдэлһэн байна. Нарин оролдосотой ажалайнгаа түлөө «Коммунис ажалай ударник» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэһэн, «Юһэдэхи табан жэлэй ударник» гэһэн тэмдэгээр шагнагдаһан юм. Тиихэдэ коммунист В. С. Степанов нютагтаа оньһожоруулагдамал лугомелиоративна отряд толгойлжо, нуга сабшалан уһална, үрэжүүлнэ, үндэр ургасын түлөө тэмсэнэ. Олон шангуудта хүртэнхэй. Мүнөө эдэнэр аша, гушанараа үргэлсэн, амгалан тайбан ажабайдалаар сэдьхэл хангаһан ажаһууна.

Бусаха дээрээ В. С. Степанов Алексей нүхэрөө сентябрь һарада айлшаар ерэхыень уриба. Юуб гэхэдэ, эгээл энэ үедэ зүүн зүгтэ һүжэрһэн дайнда илалта шэрэлсэһээрнь, 36 жэлэй ой гүйсэхэ ха юм.

«Сэрэгэй албанда эхилһэн нүхэсэл бэхи үндэһэтэй байдаг» гэһэн баталамжа эдэ хоёрой уулзалгаһаа элирнэ бшуу.

Н. ГАЛДАНОВ.
Баргажанай район.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Буряадай коммунистнуудай шухала хуралдаан» — түрүү бэшэг. «КПСС-эй XXVI съездын хүндэлэлдэ» — тобшо мэдээсэлнүүдэй суглуулбари. «Секунданууудшье шиидхэхы удхатай» — Я. Николаевай репортаж. Ц. Цыренжаповай фото-мэдээсэл.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Партийна хүдэлмэриин дүй дүршэлһөө». «Хүн зоной гүн соо» — Г. Цыденовэй статья. «Хүдөө нютагта хүндэтэй мэргэжэл» — А. И. Плотниковтой хэһэн хөөрэлдөөн. «Делегадуудта үгэ үгтэнэ» — суглуулбари. «Манай зорилго: 100-һаа 150 хурьган» — Д. Сундуевай корреспонденци. «Газартаа эзэн байха хэрэгтэй» — Л. Трифоновэй корреспонденци. «Коммунистнуудай жэшээ» — А. Кудряшовой статья.

Гурбадахи хуудаһанда. «Элүүр энхэ, зол жаргалтай байхын түлөө» — В. Агаловай статья. «Мүнөөдэршье, хододоошье» — С. Селиврын очерк. «Хүн бүхэн харюусалгатай» — В. Нимаевай статья. «Партийна билет» — С. Ангабаевай шүлэг. «Делегадуудта үгэ үгтэнэ» — суглуулбари.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Совет ажабайдалай шэнжэ». «Юрын нэгэ баримта дурдахада...» — А. Плужниковагай статья. «Баярта уулзалга» — А. Субботиной корреспонденци. «Шэнэ һониин, үйлэ хэрэгүүд, тоо, баримтанууд» — суглуулбари. «Хитадай ракетэнүүд хайшаа шэглүүлэгдэнхэйб» — АПН-эй материал. «Хилын саанаһаа» — ТАСС-ай суглуулбари. Соносхолнууд.

САГААН УЛАРИЛ

Мүнөөдэр республика доторнай бага үүлэтэй байха, һулаханаар һалхилха. Үдэртөө 20—25, зарим районуудта 15—20, тиихэдэ хойто районуудта 26—31 градус хүрэтэр хүйтэрхэ.

Республикымнай ниислэл Улаан-Үдэдэ сэлмэгшэг байха хараатай, һулаханаар һалхилха. Үдэртөө 21—23 градус хүрэтэр хүйтэрхөөр хүлеэгдэнэ.

Январиин 16—17-ной үдэрнүүдтэ бага үүлэтэй байха. Үглөөгүүр манан унаха. Һулаханаар һалхилха. Һүниндөө 30—35 градус хүйтэн хонохо. Үдэртөө 21—26 градус хүрэтэр хүйтэн болохоор багсаамжалагдана. Тиихэдэ зарим районуудта 25—30 градус хүйтэн хоноод, үдэртөө 15—20 градус хүрэтэр хүйтэрхэ хараатай. Хойто районуудта һүниндөө 40—45, үдэртөө 29—34 градус хүйтэн болохоор хүлеэгдэнэ.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 — «Горнистнууд, харюусагты!». 10.35 — «Приключения принца Флоризеля» — телевизионно олон серитэй уран һайханай фильм (2-дохи сери). 11.40 — СССР-эй арадай артистка Ирина Богачевагай концерт. 12.20 — Шэнэ һонин. 14.55 — Дамжуулгын программа. 15.00 — Шэнэ һонин. 15.20 «Ородой тала. Дүү хүбүүн» — телевизионно баримтата фильм. 16.15 — «Шатарай һургуули». 16.45 — Вольск хотын 200 жэлэй ой. «Вольск» гэжэ телевизионно баримтата фильм.

Улаан-Үдэ. 17.15 — «Пионерия» — киножурнал. 17.25 — «Уласхоорондын шэнжэлэл» (буряадаар). 17.40 — «Байгал» — программа.

Москва. 18.15 — СССР ба Монголой Арадай Республикын хоорондо хани барисаан, харилсаа холбоон ба бэе бэедээ туһалалсаха тухай хэлсээндэ гарай табигдаһаар 35 жэлэй ойдо зорюулагдаһан кинопрограмма. «Монгол ороноор аяншалга» — кинопрограмма. Монголой Арадай Республикын Гүрэнэй дуунай ба хатарай ансамблиин концерт. 19.05 — «Шубуудай суглаан» — мультфи... 19.15 — «Мүнөөдэр — ... дэлхэйдэ». 19.30 — «... түмэнэй ленинскэ унив... тет». «Социалис эко... кые хүтэлбэрилгэ». Пар... ЦК-гай проектые зү... хэлсэнэбди. 20.00 — «... тай аялгануудна». Э... ронно инструментнүүдэ... самблиин концерт. 20... «Приключения принца ... ризеля» — телевизи... олон серитэй уран һа... фильм (3-дахи сери). ... — «Время». 22.05 «КПСС-эй XXVI съезды... туулан». Азербайдж... ССР-эй телевидениин ... рамма. Азербайджанай ... гэй ЦК-гай нэгэдэхи с... тарь Г. А. Алиев үгэ ... хэ. «Шэнэ амжалтану... — баримтата фильм. ... кусствын мастернууд... уран һайханай бүлгэмэ... лективүүдэй концерт. ... — «Мүнөөдэр — түб... хэйдэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРА...

Москва. 17.15 — «... тэй хамта хэ, бидэнэр ... гээр хэ, бидэнһээ үлү... наар хэ».

Улаан-Үдэ. 18.15 — ... римтата фильмүүдэй ... рамма. 19.15 — Бур... оперно театрай дуу... концерт. 19.45 — Сон... нууд. 19.55 — «Тана... шэгүүдээр».

Редактор Р. Б. ГАРМАЕВ.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА, 35, редактор—2-54-54, приемная —2-54-93, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора—2-62-62, отв. секретарь —2-50-52, секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни—2-60-91, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства —2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, информации—2-34-05, перевод—2-54-93, писем и селькоров —2-67-81, корректорская—2-35-95, машинное бюро —2-57-63, фотолаборатория—2-33-61, отдел объявлений—2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств полиграфии и книжной торговли.
Н-02324. Заказ № 12. Индекс 50...